

บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

สุพจน์ แก้วมาตย์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2555

บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

สุพจน์ แก้วมาตย์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2555

**ROLE OF CIVIL VOLUNTEERS IN DISASTER PREVENTION, BANPHU
TAMBOL ADMINISTRATION ORGANIZATION, NONGRUA DISTRICT,
KHON KAEN PROVINCE**

SUPHOCH KAEWMART

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E 2555 (2012)**

หัวข้อสารนิพนธ์	: บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
ชื่อนักศึกษา	: สุพจน์ แก้วมาตย์
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์สรชัย ท้าวมิตร
ปีการศึกษา	: 2555

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น และ 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ประชากรที่ใช้ในวิจัย คือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 133 คน โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เป็นร้อยละ 84.20 อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.40 มีสถานภาพสมรสแล้วอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 91.00 มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 52.60 มีอาชีพเกษตรกร/ประมง คิดเป็นร้อยละ 60.90 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.40

2) บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย และด้านการเตรียมการป้องกันภัย

3) เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นที่สำคัญดังต่อไปนี้ 1) ด้านการเตรียมการป้องกันภัยต้องมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือในการป้องกันภัยอยู่เสมอ 2) ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้มีการช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว 3) ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย ให้มีการช่วยเหลือด้านอาชีพและ 4) ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือส่วนราชการและสังคมทุกส่วน

Thematic Title : **Role of Civil Volunteers in Disaster Prevention, Banphu Tambol Administration Organization, Nongrua District, Khon Kaen Province**

Student's Name : **Suphoch Kaewmart**

Department : **Government**

Advisor : **Assoc. Prof. Sornchai Taomitr**

Academic Year : **B.E. 2555 (2012)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were as follows: 1) to study personal factors of civil volunteers in disaster prevention, Banphu Tambol Administration Organization, Nongrua district, Khon Kaen province, 2) to study roles of civil volunteers in disaster prevention, Banphu Tambol Administration Organization, Nongrua district, Khon Kaen province, 3) to study a relationship between personal factors and roles of civil volunteers in disaster prevention, Banphu Tambol Administration Organization, Nongrua district, Khon Kaen province, and 4) to study suggestions on the roles of civil volunteers in disaster prevention, Banphu Tambol Administration Organization, Nongrua district, Khon Kaen province.

The population used in this research was 133 volunteers at Banphu sub-district, Nongrua district, Khon Kaen province. The tool used to collect the data was a questionnaire. The computer packaged program was used for data analysis and the statistics used in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Chi-square test.

The results of the research were as follows :

1) Most of volunteers were male subjects by 84.20%, within 41-50 years old by 44.40%, married by 91.00%, with having primary education level by 52.60%, farmers and fishermen by 60.90% and with earning average revenue not more than 5,000 Baht per month by 50.40%.

2) Role of civil volunteers in disaster prevention, Banphu Tambol Administration Organization, Nongrua district, Khon Kaen province as a whole was at the high level. When taken into consideration of each aspect, all of them were also at the high level. Those aspects ranked in descending order were aspect of assistance to public and social events, assistance to the victims, rehabilitation and protective preparation.

3) Personal factors; gender, ages, status, education, career and average revenue per month had no relationship with the roles of civil volunteers in disaster prevention, Banphu Tambol Administration Organization, Nongrua district, Khon Kaen province at a statistically significant level of .05

4) Important suggestions on the roles of volunteers were as follows: 1) protective preparation, the volunteers must be ready for protecting and assisting, 2) assistance to the victims, the volunteers had to assist the victims immediately, 3) rehabilitation, administration organization had to help the victims in field of occupations, and 4) assistance to public and social events, cooperation and assistance had to be given to all events.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ เพราะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณสถาบัน องค์กร และบุคคลที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานและคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และแนวทางการเขียนสารนิพนธ์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ได้สารนิพนธ์ที่ถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สำเริง จันทรสวรรณ อาจารย์เอกชาตรี สุขแสน และนายทวิช รุ่งเรือง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ขอขอบพระคุณ นายองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ ที่อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบคุณอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม จนทำให้งานวิจัยประสบผลสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไขจนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้มีความถูกต้อง และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ที่ได้ช่วยเหลือและติดต่อประสานงานให้ตลอดมา รวมถึงบุคลากรห้องสมุดของมหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกในการค้นคว้า

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ที่ได้อบรม สั่งสอน เลี้ยงดูและส่งเสริมสนับสนุนให้การศึกษาผู้วิจัยตั้งแต่วัยเยาว์ ขอขอบพระคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ร่วมรุ่นทุกคน ที่ให้กำลังใจและขอขอบพระคุณอีกหลายๆ ท่านที่มีใจเอื้อยยามไว้ ณ ที่นี้ แต่ให้ความอนุเคราะห์ ส่งเสริมให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี หากมีข้อผิดพลาดและบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้เพื่อปรับปรุงต่อไป

สุพจน์ แก้วมาตย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	7
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับอาสาสมัคร	12
2.3 นโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	15
2.4 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553	27
2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	41
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	50

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	51
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	52
3.4 การวัดค่าตัวแปร	54
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	57
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	59
ตอนที่ 2 บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น	63
ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย	68
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น	75
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	79
5.1 สรุปผลการวิจัย	80
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	83
5.3 ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	89

ภาคผนวก		92
ภาคผนวก ก	แบบสอบถาม	93
ภาคผนวก ข	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	100
ภาคผนวก ค	หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	102
ภาคผนวก ง	แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	106
ภาคผนวก จ	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	112
ภาคผนวก ฉ	คำสัมภาษณ์พีธีแอลฟา	114
ประวัติผู้วิจัย		117

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	จำนวนประชากรแยกตามรายหมู่บ้านของตำบลบ้านผือ	43
ตารางที่ 2.2	จำนวนครูและนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนในเขตตำบลบ้านผือ	44
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	60
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	60
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ	61
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	61
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	62
ตารางที่ 4.6	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้	62
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแปลผลบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน	63
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแปลผลบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการเตรียมการป้องกันภัย	64
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแปลผลบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	65
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแปลผลบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย	66
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแปลผลบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม	67
ตารางที่ 4.12	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น	68

ตารางที่ 4.13	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น	69
ตารางที่ 4.14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น	70
ตารางที่ 4.15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น	71
ตารางที่ 4.16	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น	72
ตารางที่ 4.17	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น	73
ตารางที่ 4.18	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยรวม	74
ตารางที่ 4.19	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการเตรียมการป้องกันภัย	75
ตารางที่ 4.20	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	76
ตารางที่ 4.21	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย	77
ตารางที่ 4.22	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม	78

สารบัญแผนภาพ

	หน้า	
แผนภาพที่ 2.1	วัฏจักรการบริหารจัดการสาธารณภัย (Disaster Management Cycle)	20
แผนภาพที่ 2.2	เครื่องหมายอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	40
แผนภาพที่ 2.3	โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ	42
แผนภาพที่ 2.4	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	50

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาสาธารณสุขภัยที่สร้างความเสียหายเป็นบริเวณพื้นที่กว้างขวางทั่วทุกภาคของประเทศ สร้างความเสียหายให้กับชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นการเกิดคลื่นยักษ์ Tsunami พายุที่รุนแรง น้ำท่วมใหญ่ โคลนถล่ม ความแห้งแล้ง คลื่นความร้อน โรคติดต่ออุบัติใหม่ โรคภัยไข้เจ็บใหม่ๆ แปลกๆ ฯลฯ ผลจากสาธารณสุขเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างสร้างความเสียหายต่อประเทศชาตินับเป็นมูลค่ามหาศาลภาครัฐต้องใช้งบประมาณและบุคลากรเป็นจำนวนมากเพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาภัย ลำพังเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐคงไม่สามารถที่จะจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.)เป็นอาสาสมัครภาคประชาชนที่มีบทบาทในการจัดการกับภัยพิบัติต่างๆ เป็นบุคคลที่มีความพร้อมและเต็มเปี่ยมไปด้วยความยินดีในการให้การช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติ นับว่าเป็นการแบ่งเบาภาระของภาครัฐบาลในการจัดการเรื่องดังกล่าว ซึ่งอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้กำเนิดขึ้น โดยพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทุกเขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานครและทุกอำเภอทั่วราชอาณาจักร เพื่อช่วยเหลือในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและมีระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 เป็นกฎหมายรับรองในการปฏิบัติหน้าที่ของ อปพร.

ในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กฎหมายได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน โดยมีผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบ¹ และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝ้อ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝ้อ ได้มีการฝึกอบรมและจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล

¹กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, คู่มือผู้บริหารท้องถิ่นในการบริหารจัดการสาธารณภัย, (กรุงเทพมหานคร : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2552), หน้า 1.

เรือนแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531จนถึงปัจจุบันมีการฝึกอบรมแล้วจำนวน 3 รุ่น และมีสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแล้ว จำนวน 133 คน

ในด้านการแสดงบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น มักเกิดปัญหาดังนี้

1. ด้านการเตรียมการป้องกันภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่กระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือในการเตรียมการป้องกันภัย เมื่อพบเหตุที่สงสัยว่าอาจเกิดภัยไม่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาได้ทราบถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

2. ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย เมื่อมีภัยเกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น อุทกภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไม่ได้เข้ามามีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยดังกล่าว

3. ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่ได้มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูบูรณะสิ่งๆ ที่ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้น

4. ด้านการให้ความช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่ได้ให้ความร่วมมือกับส่วนราชการเท่าที่ควร

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในหน่วยงานดังกล่าวและมีหน้าที่ในการกำกับดูแลอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ ว่าอยู่ในระดับใด มีปัญหาและแนวทางในการแก้ไขอย่างไรบ้าง ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้วางแผน ปรับปรุง และสนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1.2.2 เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1.2.4 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการศึกษาบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยดังนี้

- 1.3.1 เพศมีความสัมพันธ์กับบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- 1.3.2 อายุมีความสัมพันธ์กับบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- 1.3.3 ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- 1.3.4 อาชีพหลักมีความสัมพันธ์กับบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- 1.3.5 รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 133

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ด้านการเตรียมการป้องกันภัย ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย และด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.5.1 ทำให้ทราบปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1.5.2 ทำให้ทราบบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1.5.3 ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1.5.4 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1.5.5 ทำให้สามารถนำข้อสนเทศที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการวางแผนการพัฒนางานด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นต่อไป

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

บทบาท หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

อาสาสมัคร หมายถึง ผู้ที่ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมด้วยความสมัครใจ เป็นผู้ที่มิมีจิตใจเสียสละ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาสมัครมีบทบาทสำคัญในงานด้านสังคมสงเคราะห์ การแก้ไขปัญหาของสังคม การพัฒนาสังคม การพัฒนาองค์กร และการส่งเสริมความมั่นคงของชาติโดยเป็นผู้ที่มีความเสียสละด้านความคิด ด้านแรงงาน รวมทั้งเป็นผู้ที่เสียสละด้านทรัพย์สิน

ภัยฝ่ายพลเรือน หมายถึง ภัยพิบัติที่สร้างความสูญเสียแก่ชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน หรือรัฐอย่างกว้างขวางและรุนแรง ได้แก่ ภัยธรรมชาติ ภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรม ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อขวัญกำลังใจของคนในชาติ จึงจำเป็นต้องได้รับการบำบัดช่วยเหลือและฟื้นฟูบูรณะให้กลับคืนสู่สภาพเดิมอย่างรีบด่วนโดยหน่วยงานของรัฐ

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายถึง อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553

บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายถึง การทำหน้าที่ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมาย และมีสิทธิที่จะต้องได้รับความคุ้มครองในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายด้วย

ด้านการเตรียมการป้องกันภัย หมายถึง การเตรียมการเผชิญสาธารณภัยต่างๆไว้ล่วงหน้า ก่อนเกิดภัย เป็นการลดความรุนแรงและลดความสูญเสียจากสาธารณภัยที่มีต่อประชาชนในพื้นที่เสี่ยงให้มีน้อยที่สุด เช่น การจัดให้มีแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สามารถสืบค้นเพื่อการวางแผนและการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบพยากรณ์และแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า การส่งเสริมและพัฒนาระบบประกันความเสี่ยงภัยและจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัย การสร้างความตระหนักทางด้านการป้องกันสาธารณภัยแก่ชุมชน

ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย หมายถึง การเตรียมการที่จำเป็นให้สามารถเผชิญและจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเพื่อให้การปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีระบบชัดเจน ไม่สับสนและลดความสูญเสียจากสาธารณภัยให้มีน้อยที่สุด

ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย หมายถึง การจัดให้มีมาตรการในการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบภัย พัฒนาระบบประกันความเสียหายและความต้องการของผู้ประสบภัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นระบบ พัฒนาระบบการล่าเหยียดสิ่งของบรรเทาทุกข์รวมถึงการแจกจ่ายสิ่งของบริจาคและสิ่งของบรรเทาทุกข์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ส่งเสริมให้มีมาตรการฟื้นฟูจิตใจและส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้ประสบภัย จัดให้มีมาตรการฟื้นฟูสิ่งสาธารณประโยชน์และสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น โดยเฉพาะสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐานอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชน

ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม หมายถึง การสมัครใจมาทำประโยชน์ให้สังคมส่วนรวมและเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยไม่หวังผลตอบแทนจากการกระทำ ทำด้วยความสมัครใจ ผลตอบแทนที่ได้รับคือความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

เพศ หมายถึง เพศของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ 1) เพศชาย 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น แบ่งเป็น 1) 20 – 30 ปี 2) 31 – 40 ปี 3) 41 – 50 ปี 4) 51 – 60 ปี 5) 61 ปีขึ้นไป

สถานภาพ หมายถึง สถานภาพของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น แบ่งเป็น 4 สถานภาพ คือ 1) โสด 2) สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน 3) หม้าย/หย่าร้าง 4) สมรสแล้วแยกกันอยู่

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น คือ 1) ประถมศึกษา
2) มัธยมศึกษา/ปวช. 3) อนุปริญญา/ปวส. 4) ปริญญาตรี 5) สูงกว่าปริญญาตรี 6) อื่นๆ

อาชีพ หมายถึง อาชีพหลักของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วน
ตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น คือ 1) เกษตรกรรม/ประมง 2) รับราชการ/
รัฐวิสาหกิจ 3) รับจ้าง 4) ค้าขาย 5) แม่บ้าน 6) อื่นๆ

รายได้ หมายถึง เงินรายได้ต่อเดือนของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหาร
ส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น คือ 1) ไม่เกิน 5,000 บาท 2) 5,001–10,000
บาท 3) 10,001–20,000 บาท 4) 20,001 บาท ขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษาตามลำดับดังนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับอาสาสมัคร
- 2.3 นโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
- 2.4 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2553
- 2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

2.1.1 ความหมายของบทบาท

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน¹ ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทหมายถึง การกระทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ นั่นคือ เมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ในสภาพใด อย่างไม่บุคคลใดในสถานภาพนั้นจะต้องประพฤติตามหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งพฤติกรรมที่ได้แสดงออกมานั้น อาจจะตรงหรือไม่ตรงตามความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้องก็ได้

สุพัตรา สุภาพ² ได้ให้ความหมายของบทบาท คือ การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ (ตำแหน่ง) เช่น มีสถานภาพเป็นพ่อ บทบาทคืออบรมเลี้ยงดูลูก มีสถานภาพเป็นครู บทบาทคืออบรมสั่งสอนนักเรียน เป็นต้น²

¹ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, 2546), หน้า 602.

²สุพัตรา สุภาพ, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2545), หน้า 30.

พัทธา สายหู ได้อธิบายบทบาทหน้าที่ไว้ว่า บทบาทหน้าที่ คือสิ่งที่ทำให้เกิดความเป็นบุคคลซึ่งเปรียบเทียบได้เสมือนบทละครที่กำหนดให้ผู้แสดงในละครเรื่องนั้นเป็นตัวละครอะไร มีบทบาทที่ต้องแสดงอย่างไร ถ้าแสดงผิดบทบาทหรือไม่สมบทบาทก็อาจถูกเปลี่ยนตัวไม่ให้เห็นไปเลย ในความหมายเช่นนี้ บทบาทก็คือการกระทำต่างๆที่บทกำหนดให้ต้องแสดง ต้องทำตราบใดที่ยังอยู่ในบทนั้นๆ³

โสภา ชูพิกุลชัย ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาท หมายถึงการแสดงออกหรือการทำหน้าที่ของบุคคล ซึ่งสมาชิกคนอื่นของสังคมมุ่งหวังให้เขากระทำภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง โดยถือฐานะและหน้าที่ทางสังคมของบุคคลนั้นเป็นมูลฐาน เป็นต้นว่าบทบาทของพ่อแม่ ลูก สามีหรือภรรยา บทบาทนี้ทำให้คนในสังคมสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลอื่น รู้ว่าบุคคลอื่นต้องการอะไรจากตน ทำให้เกิดประโยชน์ในการที่จะทำงานร่วมกันเป็นทีม บุคคลที่ละเมิดกฎสังคมก่อให้เกิดปัญหาสังคม บุคคลนั้นไม่อาจจะอยู่ในสังคมนั้นได้⁴

ประพันธ์พงษ์ โสภารัตน์ ได้สรุปการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทไว้ว่า การทำงานหรือการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ใดก็ตาม ผู้ครองตำแหน่งมีความจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้และตระหนักถึงบทบาทหน้าที่เป็นอย่างดีและใช้ความรู้ประสบการณ์ที่มีอยู่วิเคราะห์บทบาทของตนเองให้เกิดความชัดเจนโดยเฉพาะผู้นำองค์กรหรือหัวหน้างาน ต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่ดีเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานพร้อมให้คำปรึกษาหารือให้ผู้ร่วมงานสามารถดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงานต่อตนเอง และองค์กรโดยรวม⁵

³พัทธา สายหู, กลไกของสังคม, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), หน้า 68.

⁴โสภา ชูพิกุลชัย และคนอื่น, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2550), หน้า 22.

⁵ประพันธ์พงษ์ โสภารัตน์, การปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.)ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม, การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550), หน้า 9.

2.1.2 ประเภทของบทบาท

เฉลิมชัย จันทระเสนา ได้แบ่งประเภทของบทบาทไว้ ดังนี้

1. บทบาทที่รัดกุม ได้แก่ บทบาทที่มีข้อกำหนดที่จะต้องปฏิบัติตามอย่างแน่นอนตายตัวจะเปลี่ยนแปลงยืดหยุ่นไม่ได้ เช่น บทบาทของเจ้าบ่าวเจ้าสาวในพิธีแต่งงาน บทบาทของนายกรัฐมนตรี อธิบดี ฯลฯ จำเป็นต้องแสดงออกมาตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบนั้นๆ เพราะบทบาทนั้นได้ระบุไว้แน่ชัดในรูปของกฎหมาย ระเบียบแบบแผน
2. บทบาทที่ยืดหยุ่นได้ ได้แก่ บทบาทที่ยอมให้พฤติกรรมอันสัมพันธ์กับบทบาทนั้นเปลี่ยนแปลงแปรผันไปได้พอสมควร ไม่มีข้อกำหนดตายตัวอย่างเด็ดขาด เช่น บทบาทของบิดามารดา ย่อมมีข้อกำหนดไว้กว้างๆ พอพฤติกรรมแปรผันได้ตามความเหมาะสม
3. บทบาททั่วไป ได้แก่ บทบาทที่มีข้อจำกัด นิยาม และขอบเขตพฤติกรรมไว้อย่างกว้างๆ เพื่อที่สมาชิกแต่ละคนในสังคมนั้นจะถือปฏิบัติได้ บทบาทหรือพฤติกรรมเช่นนี้เรียกว่า บทบาททั่วไป เช่น ผู้ชาย ผู้หญิง มีบทบาทการประกอบอาชีพบางอย่างแตกต่างกัน บทบาทที่มีต่อสังคมก็ต่างกัน เป็นต้น
4. บทบาทย่อย ได้แก่ บทบาทที่แบ่งแยกรายละเอียดเป็นส่วนๆ เป็นตอนๆ ออกไปอีก เพื่อกำหนดบทบาทเด่นชัด ง่ายแก่การปฏิบัติ บทบาทเช่นนี้เรียกว่า บทบาทย่อย เช่น ผู้ชายเหมาะที่จะเป็นตำรวจ ทหาร ส่วนผู้หญิงเหมาะที่จะเป็นพยาบาล แม่บ้าน หรือบทบาทที่เป็นไปตามวัย เช่น วัยรุ่น วัยเจริญพันธุ์ วัยครองเรือน เป็นต้น
5. บทบาทที่แท้จริง ได้แก่ บทบาทที่จะละเว้นหรือทอดทิ้งไม่ได้ถ้าไม่ประพฤติหรือประพฤติขาดตกบกพร่องจะทำให้เกิดความเสียหาย เช่น บทบาทของช่างตัดผม การตัดผมเป็น บทบาทที่แท้จริงจะละเลยไม่ตัดผมโดยเพียงแต่โกนหนวดเคราเท่านั้นไม่ได้ เพราะจะทำให้บทบาทในการตัดผมเสียไป
6. บทบาทเสริมหรือเสริมบทบาท ได้แก่ บทบาทที่แสดงออกนั้นเพื่อจะเสริม หรือทำให้บทบาทที่แท้จริงนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ถ้าไม่ทำหรือละเลยก็จะไม่ทำให้สภาพการณ์นั้นเสียไป เพียงแต่ไม่สมบูรณ์ เช่น การตัดผมจะต้องมีการโกนหนวดเครา และหู นวดต้นคอ เป็นต้น
7. บทบาทตามกฎหมาย ได้แก่ บทบาทที่กฎหมายกำหนดไว้ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะไม่มีผลหรือเป็นการผิดต่อกฎหมาย เช่น การครอบครองรถยนต์ ที่ดิน ฯลฯ ต้องจดทะเบียน เป็นต้น⁶

⁶เฉลิมชัย จันทระ, บทบาทของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี อำเภอเมืองจังหวัดอำนาจเจริญ, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544), หน้า 6.

2.1.3 ลักษณะของบทบาท

สงวนศรี วิรัชชัย ได้อธิบายว่า ถ้าพิจารณาลักษณะของบทบาทที่ปรากฏอยู่ในสังคมให้ลึกซึ้งแล้ว จะพบบทบาทอยู่หลายลักษณะ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. บทบาทตามที่กำหนด (Prescribed Role) หมายถึง บทบาทในสังคม กลุ่ม หรือองค์กร กำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่มหรือองค์กรนั้นๆ เช่น ข้อกำหนดที่ว่าข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการ โดยชอบ เป็นต้น

2. บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง (Expected Role) หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่ผู้ที่เกี่ยวข้องคาดหวังว่าอยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติ บทบาทที่ผู้รับความคาดหวังนี้มักจะสอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด แต่ในบางครั้งบทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังอาจไม่ตรงกับบทบาทที่กำหนดไว้ก็ได้ เพราะคนบางคนอาจมีการคาดหวังมากกว่าหรือน้อยกว่าข้อกำหนดที่ตนได้รับทราบ

3. บทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง (Subjective Role) หมายถึงรูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิด และเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ เช่น ผู้บังคับบัญชาคิดว่าตนมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ไม่ต้องใส่ใจกับปัญหาส่วนตัวของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้น บทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด และอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับบทบาทที่ถูกระบุไว้ก็ได้

4. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Role) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของเจ้าตัวผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่ก็อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมการคาดหวังต่อผู้อื่นต่างๆ ที่บทบาทนั้นไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตนก็ได้

5. บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ (Perceived Role) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้รับการเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งโดยธรรมชาติการรับรู้ที่คนเราจะมีการเลือกที่จะรับรู้ และอาจมีการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ด้วยอิทธิพลจากประสบการณ์และสถานการณ์หลายๆอย่าง ดังนั้น เมื่อผู้อยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งผู้ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้นในทางที่แตกต่างกันไป และอาจแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งด้วย⁷

⁷สงวนศรี วิรัชชัย, จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพรการพิมพ์, 2534), หน้า 25-28.

จำนง อดิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ ได้กล่าวถึงลักษณะของบทบาทที่คล้ายกันไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมาย หรือตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ซึ่งผู้มีสถานภาพหนึ่งๆควรกระทำ แต่อาจไม่มีใครทำตามนั้นก็ได้

2. บทบาทที่บุคคลเข้าใจ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นๆ ที่คาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้ เกี่ยวข้องกับค่านิยม ทัศนคติ บุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

3. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual or Enacted Role) เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย สถานการณ์ดังกล่าวอาจเป็นสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม เช่น การกดดันของกลุ่มต่างๆ และบทบาทที่กระทำจริง อาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่บุคคลรับรู้ก็ได้⁸

สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในด้านต่างๆตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หรือตามที่บุคคลอื่นคาดหวังภายใต้บริบททางสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ เป็นต้นว่า บทบาทของพ่อแม่ ลูก สามีหรือภรรยา บทบาทนี้ทำให้คนในสังคมสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของเขาได้ว่าเขาควรแสดงบทบาทอย่างไร โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ที่เขาดำรงอยู่เป็นมูลฐาน ซึ่งผู้ที่แสดงบทบาทดังกล่าวจะต้องรู้ว่าตนเองอยู่ในตำแหน่งอะไรและจะต้องแสดงบทบาทอย่างไรจึงจะถูกต้องและเหมาะสมกับตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่

⁸จำนง อดิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ, **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2545), หน้า 37-38.

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับอาสาสมัคร

2.2.1 ความหมายของอาสาสมัคร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า อาสาสมัคร หมายถึง เสนอตัวเข้าทำงานด้วยความสมัครใจ เช่น ทหารอาสาสมัคร⁹

ปิยะ โรจนบุรานนท์ กล่าวว่า อาสาสมัคร เป็นคำสองคำมารวมกัน คือ อาสา กับ สมัคร อาสา แปลว่า ทำด้วยความเต็มใจหรือเปลือกันยหนึ่งว่า สมัคร ส่วนคำว่า สมัคร แปลว่า อาสาและเต็มใจ เพราะฉะนั้นคำว่า อาสาสมัคร จึงเป็นคำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน คือ ผู้ทำงานด้วยความเต็มใจ ไม่มีผลประโยชน์ตอบแทน¹⁰

สุภรัตน์ รัตนมุขย์ กล่าวว่า เมื่อพิจารณาความหมายอันเป็นสากลของคำว่า อาสาสมัคร ซึ่งใช้เทียบเคียงกับคำภาษาอังกฤษทั้ง 2 คำคือ Volunteer และ Volunteerism แล้ว บรรดานักวิชาการและผู้ทำงานในวงการอาสาสมัคร เช่น Susan J. Ellis และ Katerines H. Noyes ได้เห็นพ้องในความหมายว่าเป็นการเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำ และเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินทอง และการกระทำนี้ไม่ใช่ภาระงานที่ต้องทำตามหน้าที่¹¹

วรธนา นวลย่อง กล่าวว่า อาสาสมัคร หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งยินดี เต็มใจ และตั้งใจอย่างยิ่งที่จะช่วยเหลือหรือร่วมมือกันช่วยเหลือผู้ที่กำลังประสบปัญหาเดือดร้อนในสังคมหรือผู้ที่ยังด้อยโอกาสในสังคมให้พ้นจากภาวะที่เป็นอยู่ตามควรแก่โอกาสโดยไม่คิดค่าจ้างหรือผลประโยชน์ตอบแทนแต่อย่างใด¹²

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร สรุปว่า อาสาสมัคร หมายถึง ผู้ที่มีศรัทธาจะทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์ โดยคำนึงถึงเวลาว่าง ความสามารถ และความถนัดที่ตนเองมีอยู่ เป้าหมายหรือ

⁹ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, 2546), หน้า 1370.

¹⁰ปิยะ โรจนบุรานนท์, อาสาสมัคร, เอกสารประกอบการประชุมเชิงวิชาการ เรื่องบทบาทของอาสาสมัครสภาสังคมสงเคราะห์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, 2541), (อัคราเนนา).

¹¹สุภรัตน์ รัตนมุขย์, บัณฑิตอาสาสมัคร : ทางเลือกของการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคม, วารสารคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ, (สหประชาชาติ มกราคม-มีนาคม, 2554), หน้า 33.

¹²วรธนา นวลย่อง, อ้างถึงในกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, (เอกสารประกอบการประชุมงาน วันผลงานพลังสังคมสงเคราะห์เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกัน, 2550), หน้า 10-11.

วัตถุประสงค์ของงานก็เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แก่องค์กร และแก่ผู้ประสบความสำเร็จ โดยไม่มีค่าจ้างตอบแทนในการทำงาน และมีได้ยึดงานที่ปฏิบัติอยู่เพื่อเป็นอาชีพ ทั้งนี้การปฏิบัติงานดังกล่าวอาจจะเป็นการให้บริการทางตรง (Direct Service) หรือทางอ้อม (Indirect Service)¹³

สมพร เทพสิทธิ์ ได้ให้ความหมายว่า อาสาสมัคร หมายถึง ผู้ที่สมัครใจทำงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงิน นอกจากนี้จะหมายถึงบุคคลซึ่งเป็นรูปธรรมยังหมายถึง จิตและวิญญาณของอาสาสมัคร (Spirit Voluntarism) ซึ่งเป็นนามธรรมด้วย¹⁴

พรสวรรค์ อินทร์จุม ได้ให้ความหมายว่า อาสาสมัครหมายถึง ผู้ที่สมัครใจมาทำประโยชน์ให้สังคมส่วนรวมและเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยไม่หวังผลตอบแทนจากการกระทำ ทำด้วยความสมัครใจ ผลตอบแทนที่ได้รับคือความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคมและประเทศชาติ¹⁵

2.2.2 บทบาทของอาสาสมัคร

สมพร เทพสิทธิ์ ได้กล่าวถึงบทบาทของอาสาสมัคร อาจแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. บทบาทของอาสาสมัครในการสังคมสงเคราะห์ อาสาสมัครมีบทบาทสำคัญในการสังคมสงเคราะห์โดยการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนประเภทต่างๆ เช่น ทหาร ตำรวจ ที่ได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่และผู้ป่วยที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ผู้ประสบสาธารณภัย คนพิการ เด็กเร่ร่อน คนไร้ที่พึ่ง ผู้สูงอายุ ผู้ประสบปัญหาชีวิตและปัญหาครอบครัว

¹³ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, **อาสาสมัครกับการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534), หน้า 6.

¹⁴ สมพร เทพสิทธิ์, **อุดมการณ์และบทบาทของอาสาสมัคร แนวคิดและทิศทางการพัฒนางานอาสาสมัครในสังคมไทย**, (กรุงเทพมหานคร: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2541), หน้า 1.

¹⁵ พรสวรรค์ อินทร์จุม, **แรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน** : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย, **สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2552), หน้า 10.

อาสาสมัครจะช่วยในการรักษาพยาบาล ช่วยเป็นเพื่อน ช่วยให้คำปรึกษาและกำลังใจ ช่วยให้มีความสุขและความหวัง

2. บทบาทของอาสาสมัครในการแก้ไขปัญหาสังคม อาสาสมัครมีบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม เช่น ร่วมในการรณรงค์และโครงการเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด โรคเอดส์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. บทบาทของอาสาสมัครในการพัฒนาสังคม อาสาสมัครมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนกลุ่มต่างๆ เช่น เด็ก สตรี รวมทั้งผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการ ให้เป็นผู้มีคุณภาพและคุณธรรม พัฒนาครอบครัวให้มีความอบอุ่นมั่นคง พัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และพัฒนาสังคมให้มีความสงบเรียบร้อย มีความเจริญมั่นคงและก้าวหน้าอย่างสมดุลและยั่งยืน มีความเจริญทั้งในด้านจิตใจ วัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง

4. บทบาทของอาสาสมัครในการพัฒนาองค์กร อาสาสมัครมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กรสาธารณประโยชน์ หรือองค์กรเอกชน (Non Governmental Organization หรือ NGO) ร่วมบริหารงานขององค์กรเอกชน เช่น สมาคมและมูลนิธิด้วยความรู้ ความสามารถและเสียสละ ทำให้องค์กรเอกชนมีบทบาทที่สำคัญในการทำประโยชน์แก่ประชาชน สังคม ประเทศชาติ

5. บทบาทของอาสาสมัครในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติ อาสาสมัครมีบทบาทที่สำคัญในการที่จะรักษาและส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข¹⁶

เสาวนีย์ เสนาสุ ได้กล่าวถึงบทบาทของอาสาสมัครในการช่วยเหลืองานแก่ผู้อื่นนั้นสามารถจำแนกได้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความคิด คือการทำหน้าที่เป็นผู้วางนโยบาย วางแผนในการดำเนินงานของหน่วยงานตลอดจนควบคุมตรวจสอบการบริหารงานของหน่วยงานให้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ด้านแรงงาน เป็นการเสียสละแรงงานเพื่อปฏิบัติงาน การให้บริการโดยตรงต่อผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ

¹⁶สมพร เทพสิทธิ์า, *อุดมการณ์อาสาสมัครและการพัฒนางานอาสาสมัคร*, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2544), หน้า 55-56.

3. ด้านกำลังทรัพย์ ได้แก่ การบริจาคเงิน บริจาคที่ดิน อาคารบ้านเรือน เครื่องอุปโภคบริโภค ให้แก่หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานเป็นตัวแทนนำไปให้แก่ผู้ขอรับบริการ¹⁷

สรุปได้ว่า อาสาสมัคร คือ ผู้ที่ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมด้วยความสมัครใจ เป็นผู้มีจิตใจเสียสละ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาสมัครมีบทบาทสำคัญในงานด้านสังคมสงเคราะห์ การแก้ไขปัญหาของสังคม การพัฒนาสังคม การพัฒนาองค์กร และการส่งเสริมความมั่นคงของชาติ โดยเป็นผู้ที่มีความเสียสละด้านความคิด ด้านแรงงาน รวมทั้งเป็นผู้ที่เสียสละด้านทรัพย์สิน

2.3 นโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

2.3.1 นโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

กรอบนโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีสาระสำคัญดังนี้

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ได้น้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 นโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายบริหารราชการแผ่นดินต่อรัฐสภา นโยบายของกระทรวงมหาดไทย แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548 แผนแม่บทการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประเภทต่างๆ ที่ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว มาผสมผสานเป็นกรอบนโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

นโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะมุ่งเน้นการจัดการและแก้ไขปัญหาในเชิงรุก เพื่อป้องกันมิให้เกิดภัย หรือหากเกิดภัยขึ้นจะลดความสูญเสียลงให้น้อยที่สุด และสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ดังนี้

1. พัฒนาและส่งเสริมระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและลดผลกระทบให้มีประสิทธิภาพ โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งเน้นทางสายกลางใช้ความมีเหตุผลความพอประมาณและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เป็นบรรทัดฐานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัยอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับภูมิสังคม ดังนี้

¹⁷เสาวนีย์ เสนาสุ, งานอาสาสมัครและกิจกรรมเยาวชน, (กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2545), หน้า 17.

1.1 จัดให้มีแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับท้องถิ่น ระดับชุมชน

1.2 จัดให้มีมาตรการป้องกันภัยพิบัติแบบใช้โครงสร้าง เพื่อการป้องกันและบรรเทาปัญหาสาธารณภัยให้ครอบคลุมทุกประเภทภัย เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง ดิน/โคลนถล่ม การกัดเซาะตลิ่ง/ชายฝั่งทะเล

1.3 พัฒนาระบบฐานข้อมูล และระบบการจัดการบนข้อมูลสารสนเทศ ให้เป็นคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ ที่สามารถสืบค้นเพื่อการวางแผนและการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 พัฒนาระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ และการประยุกต์ใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียม เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการวางแผนและการตัดสินใจ

1.5 พัฒนาระบบพยากรณ์และแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า ให้สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างแม่นยำ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

1.6 ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างระบบประเมินความเสี่ยงภัยและจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยจากสาธารณภัยทุกประเภทในพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อป้องกันอันตรายลดความเสียหายอันอาจจะเกิดและส่งผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน และความปลอดภัยของประชาชน

1.7 ส่งเสริมการสร้างความตระหนักทางด้านการป้องกันสาธารณภัยแก่ชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน

2. พัฒนาและส่งเสริมระบบการเตรียมความพร้อมให้ทุกภาคส่วนในสังคมสามารถรับมือกับสาธารณภัยที่เกิดขึ้นตามฤดูกาลและนอกฤดูกาลได้อย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเพิ่มบทบาทของประชาชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 จัดเตรียมเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือ และอุปกรณ์ให้พร้อมปฏิบัติ งานได้ตลอด 24 ชั่วโมง

2.2 จัดเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและอาสาสมัครในทุกกระดับ ให้พร้อมปฏิบัติงานได้ตลอด 24 ชั่วโมง

2.3 จัดเตรียมระบบสื่อสาร และระบบพลังงานไฟฟ้า ทั้งระบบหลักและระบบสำรองให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา

2.4 จัดให้มีระบบการเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยสี่ไว้ล่วงหน้าให้เพียงพอต่อการช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดภัย และการจัดส่งกำลังบำรุง

2.5 สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการเตรียมเครื่องจักรกลและยานพาหนะในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

2.6 ส่งเสริมบทบาทภาคประชาชน องค์กร มูลนิธิ ให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในรูปแบบของการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนชุดทีมกู้ชีพกู้ภัย มีสเตอร์เตือนภัย ตลอดจนการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานร่วมระหว่างภาครัฐ เอกชน และอาสาสมัครทุกรูปแบบ

2.7 ส่งเสริมบทบาทสื่อมวลชนในการเผยแพร่ให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณภัยให้กับประชาชน

2.8 ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้นักเรียน นักศึกษา เยาวชน ผู้ใช้แรงงานและประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร และมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องอันตรายจากสาธารณภัย ตลอดจนสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยและรู้วิธีปฏิบัติตนให้ปลอดภัย

2.9 สนับสนุนให้มีการฝึกซ้อมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับชุมชน เป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง

3. พัฒนาศักยภาพการจัดการภัยพิบัติในภาวะฉุกเฉินให้สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์และมีเอกภาพในการปฏิบัติ ประกอบด้วย

3.1 พัฒนาระบบเฝ้าระวัง ติดตาม ประเมินสถานการณ์ ประเมินความเสียหายเบื้องต้น ประเมินความช่วยเหลือ ให้มีความถูกต้อง รวดเร็ว เพื่อการประกาศเตือนภัยฉุกเฉิน การสั่งการและการวางแผนช่วยเหลือผู้ประสบภัย

3.2 เพิ่มประสิทธิภาพการแก้ปัญหาสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินของหน่วยงานแต่ละระดับให้สามารถบูรณาการกับระบบบัญชาการ ระบบการปฏิบัติการร่วม ระบบการประสานงาน และระบบสื่อสารอย่างมีเอกภาพ โดยจัดให้มีศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจในแต่ละระดับ เป็นศูนย์กลางแก้ไขปัญหาให้สอดคล้อง เหมาะสมกับความรุนแรงของภัยที่เกิดขึ้น

3.3 พัฒนาประสิทธิภาพของชุดเผชิญสถานการณ์วิกฤต (Emergency Response Team : ERT) ให้มียานพาหนะประจำชุด เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี เพื่อให้มีขีดความสามารถทัดเทียมมาตรฐานสากล ให้สามารถค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็วและปลอดภัย

3.4 จัดให้มีระบบสื่อสารหลักและสื่อสารสำรอง ระบบพลังงานไฟฟ้าในการจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงพัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถติดต่อสื่อสารในพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่อื่นได้อย่างครอบคลุม ทัวถึง และต่อเนื่อง

3.5 จัดให้มีระบบประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในภาวะวิกฤตอย่างถูกต้องรวดเร็ว และต่อเนื่อง เพื่อลดความตื่นตระหนกของประชาชน และส่งเสริมการปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 พัฒนาระบบสนับสนุนหน่วยงานให้บริการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง

4. พัฒนาระบบการฟื้นฟูบูรณะให้สามารถสนองต่อความต้องการของผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ประกอบด้วย

4.1 จัดให้มีมาตรการในการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบภัยทั้งในระยะเร่งด่วน ระยะกลาง และระยะยาว

4.2 พัฒนาระบบการประเมินความเสียหายและความต้องการของผู้ประสบภัย ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นระบบ สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

4.3 พัฒนาระบบการลำเลียงสิ่งของบรรเทาทุกข์ รวมถึงระบบการแจกจ่ายสิ่งของบริจาค และสิ่งของบรรเทาทุกข์ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้น เพียงพอต่อความต้องการ และรวดเร็ว ทั่วถึง

4.4 ส่งเสริมให้มีมาตรการฟื้นฟูจิตใจ และการส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้ประสบภัย เพื่อให้สามารถกลับมาดำรงชีวิตได้อย่างปกติโดยเร็วที่สุด

4.5 จัดให้มีมาตรการฟื้นฟูสิ่งสาธารณประโยชน์และสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น โดยเฉพาะสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐานอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ให้สามารถใช้งานได้ ตามปกติโดยเร็วที่สุด

4.6 พัฒนาสิ่งแวดล้อมอันจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดภัยประเภทต่างๆ

5. พัฒนาระบบเชื่อมโยงหน่วยงานเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบด้วย

5.1 ส่งเสริมให้องค์กรสาธารณกุศล ภาคเอกชน อาสาสมัคร ตลอดจนหน่วยงาน องค์กรนานาชาติ ด้านการจัดการภัยพิบัติ เข้ามาร่วมปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบโดยใช้กลไกการบริหารจัดการสาธารณภัยทั้งในประเทศและระหว่างประเทศอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง เช่น กลไกตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 กลไก ASEAN ADMER เป็นต้น

5.2 มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิบัติงานช่วยเหลือ การกู้ภัย การบรรเทาทุกข์ และการฟื้นฟูบูรณะ ระหว่างหน่วยงานเครือข่ายทุกภาคส่วนอย่างถูกต้องและทันสมัย

5.3 จัดให้มีเวทีสัมมนาภาคระหว่างหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

5.4 จัดให้มีระบบการประสานงานการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เพื่อการจัดการภัยพิบัติในภาวะฉุกเฉิน รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของหน่วยงานเครือข่ายตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

5.5 จัดให้มีระบบส่งกำลังและทรัพยากรในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศไทยไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยในต่างประเทศ¹⁸

2.3.2 สาระสำคัญของกรอบยุทธศาสตร์ แผนงาน และมาตรการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1. ยุทธศาสตร์การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการที่จะยกระดับการบริหารจัดการสาธารณภัยตั้งแต่ระยะก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ อันเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญของแผนฉบับนี้ ที่จะต้องพิจารณาในลักษณะพลวัตร และมีความเชื่อมโยงกันตามวัฏจักรการบริหารจัดการสาธารณภัยประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันและลดผลกระทบ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเตรียมความพร้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการหลังเกิดภัย

1.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันและลดผลกระทบ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับระบบการบริหารจัดการสาธารณภัยให้มีขีดความสามารถในการเตรียมการเผชิญสาธารณภัยต่างๆ ไว้ล่วงหน้าก่อนเกิดภัย เป็นการลดความรุนแรงและลดความสูญเสียจากสาธารณภัยที่มีต่อประชาชนในพื้นที่เสี่ยงให้น้อยที่สุด

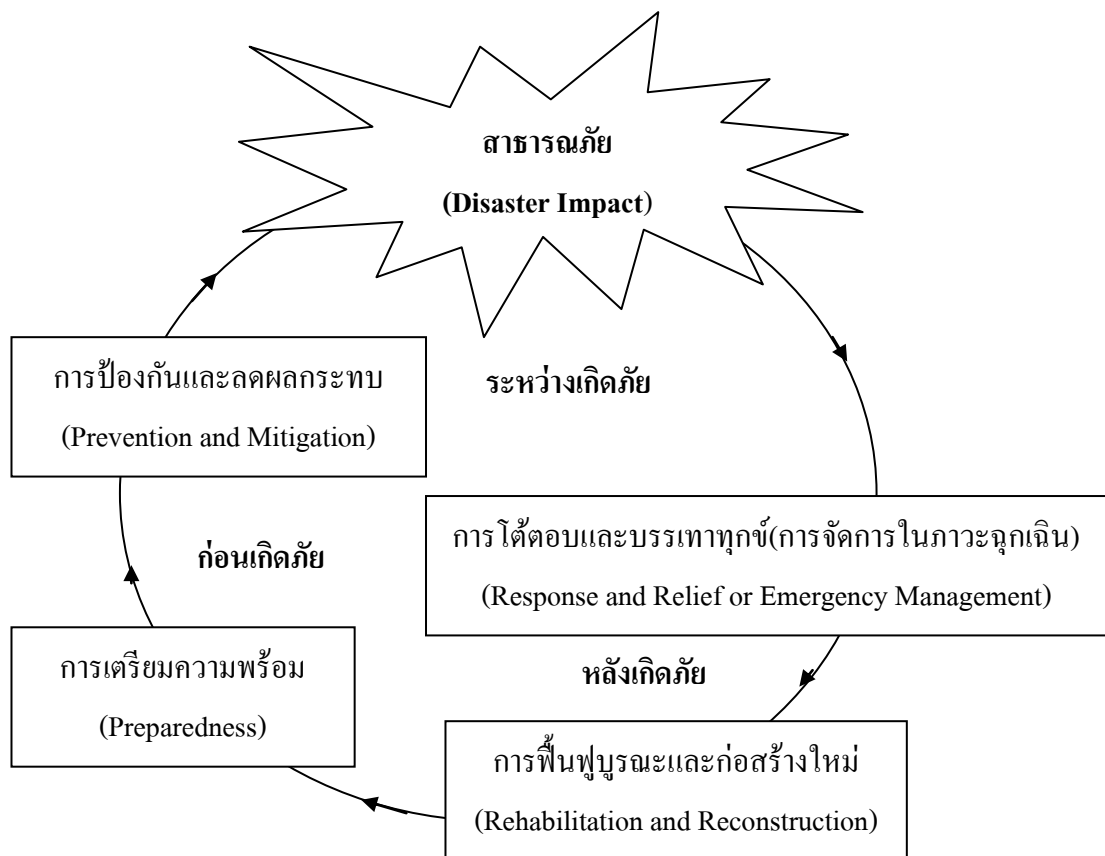
1.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเตรียมความพร้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบการเตรียมความพร้อม และแนวทางปฏิบัติในการรับมือกับสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น และลดภาระในการให้ความช่วยเหลือของภาครัฐเมื่อเกิดสาธารณภัย

1.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมการที่จำเป็นให้สามารถเผชิญและจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเพื่อให้

¹⁸ คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ, แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2553-2557, (กรุงเทพมหานคร : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2552), หน้า 291 – 293.

การปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีระบบ ชัดเจน ไม่สับสนและลดความสูญเสียจากสาธารณภัยให้มัน้อยที่สุด

1.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการหลังเกิดภัย มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาทุกข์ขั้นต้นแก่ผู้ประสบภัยโดยเร็ว ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยและเพื่อฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาพปกติโดยเร็ว

แผนภาพที่ 2.1 วัฏจักรการบริหารจัดการสาธารณภัย (Disaster Management Cycle)

2. แผนงานและมาตรการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

แผนงานและมาตรการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ทั้ง 4 ด้าน แบ่งเป็น 30 มาตรการ 123 กิจกรรมหลัก

3. แหล่งที่มาของงบประมาณ

3.1 งบประมาณดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์ที่ 2 และการเตรียมการเพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 3 มีแหล่งที่มาจาก 3 ภาคส่วน คือ

3.1.1 งบประมาณปกติของหน่วยงานส่วนกลาง (ระดับกระทรวงและกรม)

3.1.2 งบประมาณจังหวัดและงบประมาณของกลุ่มจังหวัด

3.1.3 งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2 งบประมาณดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 3 และยุทธศาสตร์ที่ 4 นอกจากงบประมาณจากแหล่งที่มาตามข้อ 3.1 แล้ว การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 3 และยุทธศาสตร์ที่ 4 ยังมีแหล่งงบประมาณจากอีก 2 ส่วนคือ

3.2.1 งบประมาณเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

3.2.2 งบกลาง¹⁹

2.3.3 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

มาตรา 21 เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นมีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้นและผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. สั่งข้าราชการฝ่ายพลเรือน พนักงานส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าพนักงาน อาสาสมัคร และบุคคลใด ๆ ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย ให้ปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามความจำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2. ใช้อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยเท่าที่จำเป็นเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

¹⁹ คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ, แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2553-2557, (กรุงเทพมหานคร : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2552) หน้า 31-38.

3. ใช้เครื่องมือสื่อสารของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนทุกระบบที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยหรือท้องที่ที่เกี่ยวข้อง
4. ขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. สั่งห้ามเข้าหรือให้ออกจากพื้นที่ อาคารหรือสถานที่ที่กำหนด
6. จัดให้มีการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยโดยทั่วถึงและรวดเร็ว

มาตรา 22 เมื่อมีกรณีตามมาตรา 21 เกิดขึ้น ให้ผู้อำนวยการอำเภอ และผู้อำนวยการจังหวัด มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้อำนวยการท้องถิ่น โดยในกรณีผู้อำนวยการอำเภอ ให้สั่งการได้สำหรับในเขตอำเภอของตน และในกรณีผู้อำนวยการจังหวัด ให้สั่งการได้สำหรับในเขตจังหวัดแล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้อำนวยการท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ของตน ให้แจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอหรือผู้อำนวยการจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อสั่งการโดยเร็วต่อไปในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้อำนวยการจังหวัดจะสั่งการให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลใดกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดที่มีผลกระทบต่อ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้นก็ได้ คำสั่งดังกล่าวให้มีผลบังคับเป็นระยะเวลาตามที่กำหนดในคำสั่ง แต่ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องให้คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับเกินยี่สิบสี่ชั่วโมง ให้เป็นอำนาจของผู้บัญชาการที่จะสั่งการได้ตามความจำเป็นแต่ต้องไม่เกินเจ็ดวัน ในกรณีที่พื้นที่ที่เกิดหรือจะเกิดสาธารณภัยตามวรรคหนึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการท้องถิ่นหลายคน ผู้อำนวยการท้องถิ่นคนใดคนหนึ่งใด จะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา 21 ไปพลางก่อนก็ได้ แล้วให้แจ้งผู้อำนวยการท้องถิ่นอื่นทราบโดยเร็ว

มาตรา 23 เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการท้องถิ่นซึ่งมีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้น ที่จะสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้น

มาตรา 24 เมื่อเกิดสาธารณภัย ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ประสบเหตุต้องเข้าดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับสาธารณภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่นั้นเพื่อสั่งการต่อไป และในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใด ๆ เพื่อคุ้มครองชีวิตหรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้

มาตรา 25 ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยและอันตรายจากสาธารณภัยนั้น ใกล้เคียงถึงผู้อำนวยการมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตัดแปลง ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายสิ่งก่อสร้าง วัสดุ หรือทรัพย์สินของ

บุคคลใดที่เป็นอุปสรรคแก่การบำบัดป้องกันอันตรายได้ ทั้งนี้ เฉพาะเท่าที่จำเป็นแก่การยับยั้งหรือแก้ไขความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากสาธารณภัยนั้น

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อป้องกันภัยต่อส่วนรวมด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการตัดแปลง ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายสิ่งก่อสร้าง วัสดุ หรือทรัพย์สินจะมีผลทำให้เกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตพื้นที่อื่นหรือก่อให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้นแก่เขตพื้นที่อื่น ผู้อำนวยการท้องถิ่นจะใช้อำนาจตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองมิได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการจังหวัด

มาตรา 26 เมื่อมีกรณีที่เจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้วเว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้นหรือเมื่ออยู่ภายใต้การควบคุมของผู้อำนวยการก็ให้กระทำได้แม้เจ้าของหรือผู้ครอบครองจะไม่ได้อนุญาต

ในกรณีที่ทรัพย์สินที่อยู่ในอาคารหรือสถานที่ตามวรรคหนึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่ายให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินนั้นออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานตามวรรคสองให้เจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตามความจำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว

มาตรา 27 ในการบรรเทาสาธารณภัย ผู้อำนวยการและเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีสถานที่ชั่วคราวเพื่อให้ผู้ประสบภัยอยู่อาศัยหรือรับการปฐมพยาบาลและการรักษาทรัพย์สินของผู้ประสบภัย
2. จัดระเบียบการจราจรชั่วคราวในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
3. ปิดกั้นมิให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง
4. จัดให้มีการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุโจรผู้ร้าย
5. ช่วยเหลือผู้ประสบภัยและช่วยขนย้ายทรัพย์สินในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินร้องขอ ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานซึ่งได้รับ

มอบหมายจากผู้อำนวยการจะจัดให้มีเครื่องหมายหรืออาณัติสัญญาณเพื่อใช้ในการกำหนดสถานที่หรือการดำเนินการใดตามวรรคหนึ่งก็ได้ในการดำเนินการตาม 2 3 4 และ 5 ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการ หรือช่วยดำเนินการก็ได้และในกรณีตาม 5 จะมอบหมายให้องค์การสาธารณกุศลเป็นผู้ดำเนินการหรือช่วยดำเนินการด้วยก็ได้

มาตรา 28 เมื่อเกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ใด และการที่ผู้ใดอยู่อาศัยในพื้นที่นั้นจะก่อให้เกิดอันตรายหรือกีดขวางต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานให้ผู้บัญชาการรองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจสั่งอพยพผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่นั้นออกไปจากพื้นที่ดังกล่าว ทั้งนี้ เฉพาะเท่าที่จำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

มาตรา 29 เมื่อเกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ใดและการอยู่อาศัยหรือดำเนินกิจการใดๆ ในพื้นที่นั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ และผู้อำนวยการท้องถิ่น โดยความเห็นชอบของผู้อำเภอจะประกาศห้ามมิให้บุคคลใดๆ เข้าไปอยู่อาศัยหรือดำเนินกิจการใดในพื้นที่ดังกล่าวก็ได้ประกาศดังกล่าวไว้กำหนดระยะเวลาการห้ามและเขตพื้นที่ที่ห้ามตามที่จำเป็นไว้ด้วย

มาตรา 30 ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบสำรวจความเสียหายจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นและทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐานพร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟูหนังสือรับรองตามวรรคหนึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับการสงเคราะห์และการฟื้นฟูที่ผู้ประสบภัยมีสิทธิได้รับจากราชการ พร้อมทั้งระบุหน่วยงานที่เป็นผู้ให้การสงเคราะห์หรือฟื้นฟูและสถานที่ติดต่อของหน่วยงานนั้นไว้ด้วย ทั้งนี้ตามแบบที่อธิบดีกำหนดบรรดาเอกสารราชการของผู้ประสบภัยที่สูญหายหรือเสียหายเนื่องจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ประสบภัยร้องขอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย หรือที่เป็นภูมิลำเนาของผู้ประสบภัย ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นแจ้งให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องทราบและให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องออกเอกสารทางราชการดังกล่าวให้ใหม่ตามหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของตนส่งมอบให้แก่ผู้ประสบภัยหรือส่งมอบผ่านทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เป็นผู้แจ้ง ทั้งนี้โดยผู้ประสบภัยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ แม้ว่าตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการออกเอกสารราชการดังกล่าวจะกำหนดให้ต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการก็ตาม ในกรณีที่ผู้ประสบภัยหรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินร้องขอหลักฐานเพื่อรับการสงเคราะห์หรือบริการอื่นใด ให้ผู้อำนวยการในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ออกหนังสือรับรองให้ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา 31 ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยรวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในพื้นที่ที่กำหนดก็ได้ โดยให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการตามมาตรา 13 และผู้อำนวยการตามมาตรา 21 และมีอำนาจกำกับและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานในการดำเนินการตามมาตรา 25 มาตรา 28 และมาตรา 29 ด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แล้วแต่กรณี

มาตรา 39 ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ผู้อำนวยการกลาง มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ทั่วราชอาณาจักร
2. ผู้อำนวยการจังหวัด มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ในเขตจังหวัด
3. ผู้อำนวยการอำเภอ มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ในเขตอำเภอ
4. ผู้อำนวยการท้องถิ่น มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่
5. ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ในเขตกรุงเทพมหานคร หลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา 40 ในกรณีที่ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานพบเห็นว่าอาคารหรือสถานที่ใดมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดสาธารณภัยได้โดยง่ายหรือมีวัสดุหรือสิ่งของใดในอาคารหรือสถานที่ใดที่อาจก่อให้เกิดสาธารณภัยได้ ให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นทราบเพื่อตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

มาตรา 41 ให้ผู้อำนวยการจัดให้มีอาสาสมัครในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ให้ความช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายและตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด การบริหารและกำกับดูแลอาสาสมัคร การคัดเลือก การฝึกอบรม สิทธิ หน้าที่และวินัยของอาสาสมัคร ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา 42 ในกรณีที่องค์การสาธารณสุขหรือบุคคลใดเข้ามาช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในระหว่างเกิดสาธารณภัย ให้ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจมอบหมายภารกิจหรือจัดสถานที่ให้องค์การสาธารณสุขและบุคคลดังกล่าวในการให้ความช่วยเหลือได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อให้การช่วยเหลือหรือบรรเทาสาธารณภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ผู้อำนวยการแจ้งให้องค์การสาธารณสุขและบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบทราบถึงแนวทาง การปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดหรือแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร และวิธีการประสานงานในการปฏิบัติหน้าที่²⁰

สรุปได้ว่า คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นกรอบและทิศทางให้หน่วยงานทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ สามารถปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขสาธารณภัยร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ แบบบูรณาการ มีทิศทางเดียวกันและเสริมกำลังกัน โดยกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ไว้ครอบคลุมตั้งแต่ระยะก่อนเกิดภัย ระยะเกิดภัย และระยะหลังเกิดภัย อย่างชัดเจนสำหรับสาธารณภัยทุกประเภท ทั้งภัยธรรมชาติ ภัยที่เกิดจากมนุษย์ และภัยที่เกี่ยวกับความมั่นคง

เพื่อขับเคลื่อนแนวนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติได้กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนปฏิบัติการและงบประมาณรองรับให้สอดคล้องกับภารกิจและเหมาะสมกับสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรของแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และของรัฐต่อไป

²⁰พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 124 ตอนที่ 52 ก : 2550.

2.4 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553

โดยพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2552 และกำหนดให้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติมยังใช้บังคับได้เฉพาะกาล ฉะนั้นจึงสมควรออกระเบียบตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เพื่อใช้บังคับแทนต่อไป อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 มาตรา 41 และมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 38 และมาตรา 41 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกระเบียบนี้ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

อปพร. หมายความว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ศูนย์ อปพร. หมายความว่า ศูนย์ อปพร.กลาง ศูนย์ อปพร.เขต ศูนย์ อปพร.จังหวัด ศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานคร ศูนย์ อปพร.อำเภอ ศูนย์ อปพร.เขตในกรุงเทพมหานคร ศูนย์ อปพร.เมืองพัทยา ศูนย์ อปพร.เทศบาล และศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้บัญชาการ หมายความว่า ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ผู้อำนวยการ หมายความว่า ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร

ข้อ 4 ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด 1 บททั่วไป

ข้อ 5 ให้มีคณะกรรมการผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กลาง ประกอบด้วยอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นประธานกรรมการ รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ได้รับมอบหมาย รองอธิบดีกรมการปกครอง ที่ได้รับมอบหมาย รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร และผู้ทรงคุณวุฒิ อีกไม่เกินห้าคน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจากผู้มี

ความรู้ ความสามารถ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการให้ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการส่วนกิจการอาสาสมัคร สำนักส่งเสริมการป้องกัน สาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ 6 ให้คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร.กลางมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารกิจการศูนย์ อปพร.
2. เสนอแนวทางและมาตรการเกี่ยวกับการดำเนินกิจการ อปพร.ให้ศูนย์ อปพร.ถือปฏิบัติ
3. กำกับ ดูแล และสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ อปพร.ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ในการปฏิบัติกรตามอำนาจหน้าที่ในวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร.กลางอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการศูนย์ อปพร. เพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือมอบหมายให้ปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดแทนได้ ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ 9 มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการศูนย์ อปพร. โดยอนุโลม

ข้อ 7 ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติม ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน หรือได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติม อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระในวรรคหนึ่ง แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ข้อ 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ตาย
2. ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการ
3. ประธานกรรมการให้ออก เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ
4. เป็นบุคคลล้มละลาย

5. เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

6. ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ข้อ 9 การประชุมคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร.กลาง ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใดถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมคราวนั้น

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัด ประกอบด้วย

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ
2. รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง
3. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง
4. กรรมการอื่น ประกอบด้วย
 - 4.1 ผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่ประจำอยู่ในพื้นที่จังหวัดตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง
 - 4.2 ผู้แทนของศูนย์ อปพร.เขตที่จังหวัดนั้นอยู่ในเขตรับผิดชอบ
 - 4.3 ประธานกรรมการประสานงานศูนย์ อปพร.จังหวัดตามข้อ 22 วรรคสอง
 - 4.3 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง
 - 4.4 ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำนวนไม่เกินสามคน โดยให้มีผู้แทนจากองค์กรสาธารณกุศลในเขตจังหวัดรวมอยู่ด้วย

4.5 หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 11 คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานกิจการ อปพร.ให้เป็นไปตามนโยบายและแนวทางที่คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กลางกำหนด
2. ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์ อปพร.ภายในเขตจังหวัด ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
3. กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจการ อปพร.ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับที่ศูนย์ อปพร.กลางกำหนด

ข้อ 12 ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธานกรรมการ
2. ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองประธานกรรมการ
3. กรรมการอื่น ประกอบด้วย
 - 3.1 ผู้แทนส่วนราชการ หรือหน่วยงานของกรุงเทพมหานครตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นสมควรแต่งตั้ง
 - 3.2 ผู้แทนศูนย์ อปพร.กลาง
 - 3.3 ประธานกรรมการประสานงานศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานคร ตามข้อ 22 วรรคสอง
 - 3.4 ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นสมควรแต่งตั้ง โดยให้มีผู้แทนจากองค์การสาธารณกุศลในเขตกรุงเทพมหานครรวมอยู่ด้วย

4. ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานครเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 13 ให้คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ตามข้อ 11 ภายในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อ 14 ให้นำความในข้อ 7 ข้อ 8 และข้อ 9 มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งการพ้นจากตำแหน่งและการประชุมของคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัด และคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานคร โดยอนุโลม

หมวด 2 การบริหารและกำกับดูแล

ข้อ 15 ให้ผู้บัญชาการ เป็นผู้บัญชาการศูนย์ อปพร.กลาง รองผู้บัญชาการเป็นรองผู้บัญชาการศูนย์ อปพร.กลางมีอำนาจบังคับบัญชาและสั่งการผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.รองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อปพร.และ อปพร.ทั่วราชอาณาจักร

ให้ผู้อำนวยการกลาง เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กลาง รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กลาง และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นศูนย์ อปพร.กลางโดยให้เจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ปฏิบัติราชการประจำ ณ ที่ตั้งกรม เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กลางมีอำนาจควบคุมและกำกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บัญชาการศูนย์ อปพร.รองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อปพร. และ อปพร.ใต้ทั่วราชอาณาจักร และอาจแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์เพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

ข้อ 16 ให้ศูนย์ อปพร.กลางมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินงานด้านธุรการของคณะกรรมการผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กลาง
2. สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ กลุ่มปฏิบัติงาน เอกสารและข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารกิจการ อปพร.
3. วางระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจการ อปพร.รวมทั้งสิทธิและสวัสดิการแก่ อปพร.
4. ศึกษา ค้นคว้า และวิจัย ตลอดจนเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกิจการ อปพร.
5. จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม อปพร.และหลักสูตรที่เกี่ยวกับกิจการ อปพร. พร้อมกำหนดรูปแบบวุฒิบัตร และเครื่องหมายแสดงความสามารถ หรือแสดงวิทยฐานะ รวมทั้งพิจารณาทบทวนหรือปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสม
6. จัดให้มีการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติหลักสูตรตามที่กำหนดใน 5.
7. จัดทำแผนพัฒนาอัตรากำลังของ อปพร.รวมทั้งพิจารณาทบทวน และปรับปรุงแผนให้มีความเหมาะสม
8. ประสานงาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของ อปพร.ทั่วราชอาณาจักร
9. ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กลางมอบหมาย

ข้อ 17 ให้ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เขต และศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตกรมป้องกัน

และบรรเทาสาธารณภัย เป็นศูนย์ อปพร.เขต โดยให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ให้ศูนย์ อปพร.เขต มีอำนาจหน้าที่สนับสนุนการดำเนินกิจการ อปพร.ภายในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบและสนับสนุนศูนย์ อปพร.เขตข้างเคียงในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ข้อ 18 ให้ผู้อำนวยการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัด และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นศูนย์ อปพร.จังหวัด โดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ให้รองผู้อำนวยการจังหวัด เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัดมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัด ในการดำเนินการกิจการ อปพร.และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัดมอบหมาย

ให้หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัด มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัด

ข้อ 19 ให้ผู้อำนวยการอำเภอ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.อำเภอ และที่ทำการปกครองอำเภอเป็นศูนย์ อปพร.อำเภอ โดยให้เจ้าหน้าที่ของที่ทำการปกครองอำเภอ เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ข้อ 20 ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่น เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ดังนี้

1. ให้นายกเทศมนตรีเป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เทศบาล รองนายกเทศมนตรีซึ่งนายกเทศมนตรีมอบหมาย เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เทศบาล ปลัดเทศบาลเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เทศบาล และสำนักปลัดเทศบาลเป็นศูนย์ อปพร.เทศบาล โดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักปลัดเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

2. ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายเป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบลและสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

3. ให้นายกเมืองพัทยาเป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยาซึ่งนายกเมืองพัทยามอบหมายเป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เมืองพัทยา ปลัดเมืองพัทยาเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เมืองพัทยา และสำนักปลัดเมืองพัทยาเป็นศูนย์ อปพร.เมืองพัทยา โดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักปลัดเมืองพัทยาเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ข้อ 21 ให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครเป็นผู้อำนวยความสะดวก อปพร.กรุงเทพมหานคร รองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครซึ่งผู้อำนวยความสะดวกกรุงเทพมหานครมอบหมายเป็นผู้อำนวยความสะดวก ศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยความสะดวก อปพร.กรุงเทพมหานครและสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานครโดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย กรุงเทพมหานครเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ให้ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานครเป็นผู้อำนวยความสะดวก อปพร.เขตในกรุงเทพมหานครและสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์ อปพร.เขตในกรุงเทพมหานครโดยให้ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานครเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ข้อ 22 ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ตามข้อ 18 ข้อ 19 ข้อ 20 และข้อ 21 มีอำนาจหน้าที่ สั่งการ ควบคุม และกำกับดูแล เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อปพร.และ อปพร.ในสังกัด ตลอดจนให้การ สนับสนุนการดำเนินงาน อปพร.ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบและสนับสนุนศูนย์ อปพร.ข้างเคียง ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นเจ้าหน้าที่ ประจำศูนย์เพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ตามวรรคหนึ่ง จัดให้ อปพร.เข้ามามีส่วนร่วมในรูปของ คณะกรรมการประสานงานศูนย์ อปพร.โดยการจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ประสานงานศูนย์ อปพร.ให้เป็นไปตามที่ศูนย์ อปพร.กลางกำหนด

ข้อ 23 ให้ศูนย์ อปพร.เทศบาล ศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์ อปพร.เขตใน กรุงเทพมหานครและศูนย์ อปพร.เมืองพัทยา จัดตั้งฝ่ายต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย
3. ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
4. ฝ่ายปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย
5. ฝ่ายอื่นๆ ตามความจำเป็น

ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ตามวรรคหนึ่งแต่งตั้งหัวหน้าฝ่ายหนึ่งคนและรองหัวหน้าฝ่าย สองคนจากเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ หรือ อปพร.โดยแต่ละฝ่ายให้มี อปพร.ตามความเหมาะสมทั้งนี้ โครงสร้างอำนาจหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ ในศูนย์ อปพร.ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินงานที่ ศูนย์ อปพร.กลางกำหนด

ข้อ 24 ให้ อปพร.อยู่ภายใต้การควบคุม และกำกับดูแลของหัวหน้าฝ่าย อปพร.ให้หัวหน้า ฝ่ายในศูนย์ อปพร.แต่ละแห่งอยู่ภายใต้การสั่งการ ควบคุมและกำกับดูแลของผู้อำนวยความสะดวก

อปพร.เทศบาล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบลผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เขตใน กรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เมืองพัทยา แล้วแต่กรณี

ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เทศบาล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบล และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เมืองพัทยา อยู่ภายใต้การสั่งการควบคุมและกำกับดูแลของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.อำเภอ

ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.อำเภอและผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เขตในกรุงเทพมหานครอยู่ ภายใต้การสั่งการ ควบคุมและกำกับดูแลของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัด หรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานครแล้วแต่กรณี

ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานครอยู่ภายใต้ การควบคุมและกำกับดูแลของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กลาง

ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานครอยู่ภายใต้ การบังคับบัญชาและสั่งการของผู้บัญชาการศูนย์ อปพร.กลาง

ข้อ 25 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานครและผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กลาง อาจรับสมัคร และคัดเลือกบุคคลเข้าเป็น อปพร.ในสังกัดของตน รวมทั้งรับ อปพร.ที่ขอย้ายจากศูนย์ อปพร.อื่น เข้ามาเป็น อปพร.ในสังกัดและในการนี้ให้ออกบัตรประจำตัวให้แก่ อปพร.ในสังกัดของตนด้วย

ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ 23 ข้อ 28 ข้อ 30 ข้อ 31 ข้อ 32 ข้อ 39 และข้อ 43วรรคหนึ่ง มาใช้ บังคับกับกรณีตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลมและให้ อปพร.อยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแล ของหัวหน้าฝ่าย อปพร.และให้หัวหน้าฝ่าย อปพร.อยู่ภายใต้การสั่งการควบคุมและกำกับดูแลของ ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานครและผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กลาง แล้วแต่กรณี

ข้อ 26 ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จัดให้มีธงประจำศูนย์ อปพร.เพื่อเป็นสัญลักษณ์ประจำ ศูนย์ อปพร.ตามหลักเกณฑ์และรูปแบบที่ศูนย์ อปพร.กลางกำหนด

ข้อ 27 ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กลาง ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานครแล้วแต่กรณี อาจพิจารณามอบรางวัลเชิดชูเกียรติสำหรับศูนย์ อปพร. ในสังกัดที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น

ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.อาจพิจารณามอบประกาศเกียรติคุณสรรเสริญและเครื่องหมายเชิด ชูเกียรติแก่ อปพร.ที่ปฏิบัติงานดีเด่นหรือผู้ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือกิจการ อปพร.จนเกิดผลดียิ่ง

เพื่อเป็นการส่งเสริมและยกย่องในการปฏิบัติหน้าที่ของ อปพร.ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น เป็นพิเศษ ผู้บัญชาการศูนย์ อปพร.กลาง อาจพิจารณามอบประกาศเกียรติคุณสรรเสริญและเครื่อง

หมายเหตุ เชิดชูเกียรติแก่ อปพร.การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสามให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและรูปแบบที่ศูนย์ อปพร.กลางกำหนด

หมวด 3 การคัดเลือก การพ้นจากสมาชิกภาพและการฝึกอบรม

ข้อ 28 ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เทศบาล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เขตในกรุงเทพมหานครและผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เมืองพัทยา เป็นผู้รับสมัครและคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเข้าเป็น อปพร.

อปพร.ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
3. มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขตศูนย์ อปพร.นั้น
4. เลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนวิกลจริต
6. ไม่เป็นผู้เสื่อมเสียในทางศีลธรรม หรือในทางทุจริตหรือเป็นภัยต่อสังคม

ผู้สมัครที่ได้รับคัดเลือกว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในวรรคสองต้องเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรม อปพร.จึงจะได้รับการขึ้นทะเบียนเป็น อปพร.

ข้อ 29 อปพร.พ้นจากสมาชิกภาพเมื่อ

1. ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามข้อ 28และผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ต้นสังกัดสั่งให้พ้นจากสมาชิกภาพ
2. ตาย
3. ลาออก
4. ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ต้นสังกัดสั่งให้พ้นจากสมาชิกภาพตามข้อ 36

ข้อ 30 กรณี อปพร.พ้นจากสมาชิกภาพตามข้อ 29 หากประสงค์จะขอกลับเข้ามาเป็นอปพร.อีกให้ทำคำขอเป็นหนังสือยื่นต่อผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ตามข้อ 28 วรรคหนึ่ง

ข้อ 31 กรณี อปพร.ผู้ใดมีความประสงค์จะย้ายไปสังกัดศูนย์ อปพร.อื่นเนื่องจากย้ายภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใด ให้ทำคำขอขึ้นต่อผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ต้นสังกัด และให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ที่ได้รับคำขอทำหนังสือส่งตัว พร้อมทะเบียนประวัติมอบให้อปพร.ผู้นั้นถือไปรายงานตัวต่อผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.สังกัดใหม่และให้ศูนย์ อปพร.นั้นเสนอ

ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัดหรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานครออกบัตรประจำตัวใหม่ให้และเรียกบัตรประจำตัวเดิมคืน

ข้อ 32 ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เทศบาล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เขตในกรุงเทพมหานครและผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เมืองพัทยาจัดทำทะเบียนประวัติของ อปพร.ตามที่ศูนย์ อปพร.กลาง กำหนด ให้เป็นปัจจุบัน

ข้อ 33 ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กลาง ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานคร เป็นผู้มีอำนาจอนุมัติโครงการฝึกอบรม อปพร.และกำกับดูแลให้เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนด

ข้อ 34 ให้ศูนย์ อปพร.ที่จัดฝึกอบรมหลักสูตรการอบรม อปพร.จัดทำเครื่องหมาย อปพร.และวุฒิบัตรเพื่อมอบให้แก่ อปพร.ที่ผ่านการฝึกอบรมโดยเครื่องหมาย อปพร.ให้เป็นไปตามแบบท้ายระเบียบนี้ ส่วนวุฒิบัตรให้เป็นไปตามรูปแบบที่ศูนย์ อปพร.กลางกำหนด

หมวด 4 สิทธิและวินัยของ อปพร.

ข้อ 35 อปพร.มีสิทธิดังต่อไปนี้

1. แต่งเครื่องแบบและประดับเครื่องหมาย อปพร.
2. ใช้วิทยุสื่อสารของทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร
3. ได้รับการคุ้มครองตามระเบียบและกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและหน้าที่อื่นตามคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ข้อ 36 อปพร.จะต้องรักษาและปฏิบัติตามวินัยโดยเคร่งครัดดังต่อไปนี้

1. สนับสนุนและดำรงรักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ปฏิบัติตามคำสั่ง โดยชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชาโดยเคร่งครัดและสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ อปพร.ที่ตนสังกัด
3. แต่งเครื่องแบบให้ถูกต้องตามระเบียบในขณะปฏิบัติหน้าที่
4. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยและไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ เป็นการตอบแทน
5. รักษาความสามัคคีในหมู่คณะและเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม
6. ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี

7. ไม่เสพสุราชของมีนเมาในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่
8. ไม่ใช่กิริยาวาจาที่ไม่สุภาพต่อประชาชน
9. ไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา
10. ไม่เปิดเผยความลับทางราชการ
11. ไม่แสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเองหรือผู้อื่นจากการปฏิบัติหน้าที่

กรณี อปพร.กระทำผิดวินัยตามวรรคหนึ่งและเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือกิจการ อปพร.ให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ที่ผู้นั้นสังกัดมีอำนาจสั่งให้ อปพร.ผู้กระทำผิดพ้นจากสมาชิกภาพ

หมวด 5 หน้าที่และการมอบหมายการปฏิบัติงาน

ข้อ 37 อปพร.มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและปฏิบัติตามระเบียบนี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ อปพร.ไปรายงานตัวต่อผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าพนักงานโดยไม่ชักช้าและขณะปฏิบัติหน้าที่ให้แต่งเครื่องแบบ อปพร.เว้นแต่เป็นกรณีเร่งด่วนจะประดับเฉพาะเครื่องหมาย อปพร.ก็ได้ และต้องมีบัตรประจำตัว อปพร.ไว้เพื่อแสดงตนด้วย

ข้อ 38 กรณีผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ใกล้เคียงร้องขอและผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เห็นเป็นการสมควรอาจสั่ง อปพร.ไปปฏิบัติภารกิจนอกเขตรับผิดชอบก็ได้และให้รายงานผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ตามลำดับชั้น

ในกรณีที่มีความจำเป็นให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัดหรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานครแล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งการ อนุมัติ หรืออนุญาตให้ อปพร.ไปปฏิบัติภารกิจนอกเขตจังหวัดหรือกรุงเทพมหานครได้

ข้อ 39 ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์และหัวหน้าฝ่าย อปพร.ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เทศบาล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เมืองพัทยา ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เขตในกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.อำเภอ ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานครหรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัดไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองหัวหน้าฝ่าย อปพร.หรือรองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ของศูนย์ อปพร.นั้น เป็นผู้สั่งการอนุมัติ อนุญาตแทนไปพลางก่อนได้

ข้อ 40 การรายงานให้กระทำตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา เว้นแต่กรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นอาจรายงานผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปได้ แต่ต้องรีบรายงานให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงทราบในทันทีที่สามารถจะกระทำได้

หมวด 6 เครื่องแบบ เครื่องหมาย และบัตรประจำตัว

ข้อ 41 เครื่องแบบ อปพร.ให้เป็นไปตามรูปแบบแนบท้ายระเบียบนี้ ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อปพร.มีสิทธิแต่งเครื่องแบบ อปพร.

ข้อ 42 เครื่องหมาย อปพร.การใช้และการประดับให้เป็นไปตามรูปแบบและหลักเกณฑ์แนบท้ายระเบียบนี้

การใช้และการประดับเครื่องหมาย อปพร.นอกจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กลาง

ข้อ 43 ให้ศูนย์ อปพร.เทศบาล ศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์ อปพร.เขตในกรุงเทพมหานครและศูนย์ อปพร.เมืองพัทยา จัดทำบัตรประจำตัว อปพร.ตามแบบท้ายระเบียบนี้ เสนอให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัดหรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานครออกบัตรประจำตัว อปพร.เพื่อมอบให้แก่ อปพร.

นอกจากบัตรประจำตัว อปพร.ตามวรรคหนึ่ง ศูนย์ อปพร.กลางอาจกำหนดให้มีบัตรประจำตัว อปพร.เพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษได้ โดยหลักเกณฑ์การออกบัตร อายุของบัตรและรูปแบบบัตรให้เป็นไปตามที่ศูนย์ อปพร.กลางกำหนด

ข้อ 44 บัตรประจำตัว อปพร.ตามข้อ 43 วรรคหนึ่งให้มีอายุสี่ปี เมื่อบัตรประจำตัวชำรุดสูญหาย หมดอายุ หรือมีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ เช่น ชื่อตัว ชื่อสกุล ให้ อปพร.ผู้นั้นยื่นคำร้องตามแบบที่ศูนย์ อปพร.กลางกำหนดต่อผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เทศบาล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เขตในกรุงเทพมหานครหรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.เมืองพัทยา แล้วแต่กรณีเพื่อเสนอให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.จังหวัดหรือผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.กรุงเทพมหานครพิจารณาดำเนินการออกบัตรประจำตัวใหม่ให้ต่อไป

ให้ศูนย์ อปพร.เทศบาล ศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์ อปพร.เขตในกรุงเทพมหานครและศูนย์ อปพร.เมืองพัทยาจัดทำทะเบียนควบคุมบัตรประจำตัว อปพร.ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

บทเฉพาะกาล

ข้อ 45 ให้หน่วย อปพร.และ อปพร.ที่จัดตั้งขึ้นและมีอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ เป็นหน่วย อปพร.และ อปพร.ตามระเบียบนี้

ให้คณะกรรมการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ตามระเบียบนี้

เครื่องหมาย อปพร.

ส่วนที่ 1 ลักษณะของเครื่องหมาย อปพร.

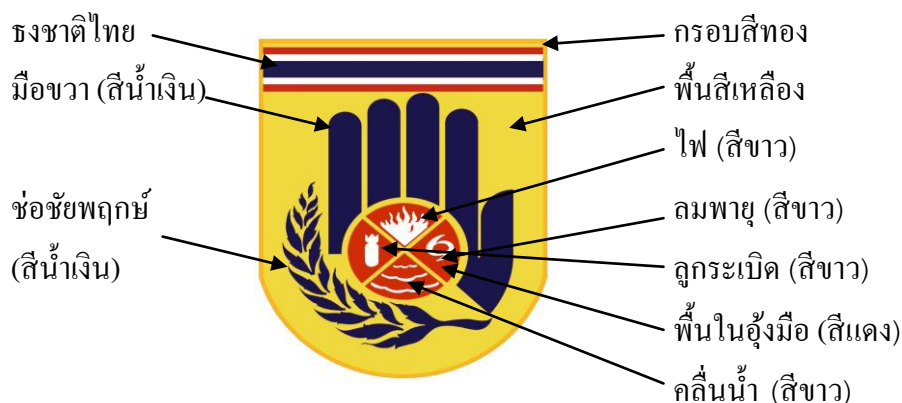
ข้อ 1 เครื่องหมาย อปพร.มีรูปทรงคล้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้านข้างยาวกว่าด้านบน โดยด้านบนเป็นด้านตัดส่วนด้านล่างมีลักษณะโค้งมนภายในมีรูปธงชาติไทยอยู่ด้านบน ตรงกลางมีรูปมือขวาและในอุ้งมือมีรูปวงกลมซึ่งภายในวงกลมมีเส้นตรง 2 เส้นตัดกันเป็นลักษณะเครื่องหมาย คุณ แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วนเท่ากัน โดยมีสัญลักษณ์ของไฟอยู่ในพื้นที่ส่วนบนคลื่นน้ำอยู่ส่วนล่าง ลูกกระเบิดอยู่ส่วนซ้ายและลมพายุอยู่ส่วนขวาและมีช่อชัยพฤกษ์ 1 ช่อเป็นรูปโค้งขึ้นรองรับรูปมืออยู่ทางด้านซ้าย

ทั้งนี้ รูปมือขวาและช่อชัยพฤกษ์ เป็นสีน้ำเงิน รูปวงกลมในอุ้งมือมีสีพื้นเป็นสีแดง เส้นตัดแบ่งภายในเป็นสีเหลือง สัญลักษณ์ของไฟ คลื่นน้ำ ลูกกระเบิดและลมพายุเป็นสีขาว ส่วนสีพื้นของเครื่องหมายเป็นสีเหลือง

ส่วนที่ 2 ความหมายของเครื่องหมาย อปพร.

ข้อ 2 เครื่องหมาย อปพร.อธิบายความหมายได้ดังนี้

1. ธงชาติไทย หมายถึง สถาบันสูงสุด คือ ชาติศาสนา พระมหากษัตริย์
2. มือขวา หมายถึง การให้การป้องกัน ช่วยเหลือและบรรเทาภัย
3. คลื่นน้ำ หมายถึง อุทกภัย
4. ลมพายุ หมายถึง वादภัย
5. ไฟ หมายถึง อัคคีภัย
6. ลูกกระเบิด หมายถึง ลูกกระเบิดนิวเคลียร์ อาวุธเคมีชีววะ ภัยทางอากาศและการก่อวินาศกรรม
7. ช่อชัยพฤกษ์ หมายถึง ความสำเร็จ

แผนภาพที่ 2.2 เครื่องหมายอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ส่วนที่ 3 ประเภทของเครื่องหมาย อปพร.

ข้อ 3 เครื่องหมาย อปพร. มี 2 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องหมายสำหรับใช้ประกอบเครื่องแบบ อปพร. มีขนาดและวัสดุตามรายละเอียดที่กำหนดในส่วนของเครื่องแบบ

2. เครื่องหมายที่ไม่ใช้ประกอบเครื่องแบบ อปพร. สำหรับมอบให้แก่สมาชิก อปพร. ที่ผ่านการฝึกอบรมตามข้อ 34 เป็นเข็มโลหะมีขนาดกว้าง 2.5 เซนติเมตร ยาว 3.5 เซนติเมตร

ส่วนที่ 4 การประดับเครื่องหมาย

ข้อ 4 ให้ประดับเครื่องหมาย อปพร. ดังนี้

1. เครื่องหมายสำหรับใช้ประกอบเครื่องแบบ อปพร. ตามข้อ 3 1. การประดับให้เป็นไปตามที่กำหนดในส่วนของเครื่องแบบ

2. เครื่องหมายที่ไม่ใช้ประกอบเครื่องแบบ อปพร. ตามข้อ 3 2. ใช้สำหรับกรณีที่ไม่ได้สวมเครื่องแบบ อปพร. โดยให้ประดับไว้ที่อกเสื้อเหนือแนวกระเป๋าด้านขวา²¹

สรุปได้ว่า กระทรวงมหาดไทยได้ยกเลิกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 และออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 แทน มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2553 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ระเบียบดังกล่าว ได้กำหนดให้นายกองคกรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ท้องถิ่น (แล้วแต่กรณี) รองนายกองคกรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นายกองคกรปกครองส่วน

²¹ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 127, ตอนพิเศษ 109 ง, 14 กันยายน 2553.

ท้องถิ่นมอบหมายเป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ท้องถิ่น ให้ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.ท้องถิ่น ให้สำนักปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นศูนย์ อปพร. โดยให้ข้าราชการเจ้าหน้าที่ของสำนักปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์ อปพร. นอกจากนี้ ยังให้อำนาจนายอำเภอควบคุม นายกเทศมนตรีและนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลในฐานะ ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.อำเภอ

ด้านการบริหารจัดการศูนย์ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2553 ได้ กำหนดให้มีการแบ่งงานออกเป็นฝ่ายต่างๆ ดังนี้

1. ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย
3. ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
4. ฝ่ายปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย
5. ฝ่ายอื่นๆตามความจำเป็น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2553ยัง ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของ อปพร.ว่าหน้าที่ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามคำสั่ง ของผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะต้องได้รับความคุ้มครองในการ ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายด้วย

2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ที่ตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ ห่างจากอำเภอหนองเรือ 19 กิโลเมตร ห่างจาก จังหวัดขอนแก่น 38 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือจดเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

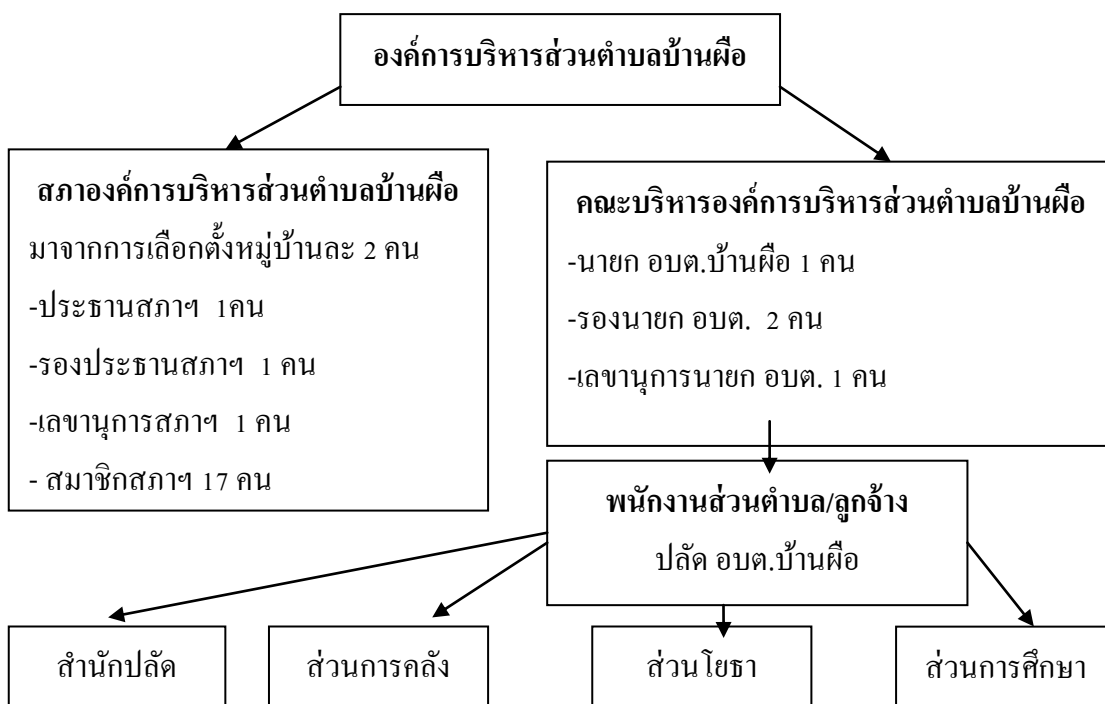
ทิศใต้จดตำบลบ้านกง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ทิศตะวันออกจดตำบลหนองบัว ตำบลโคกงาม อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

ทิศตะวันตกจดเขื่อนอุบลรัตน์ ตำบลกุดขอนแก่น อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

พื้นที่จำนวน 32 ตารางกิโลเมตร หรือ 20,064 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มเป็นส่วน ใหญ่บริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์และเป็นทีลาดชันตามแนวภูพานคำ อุทยานแห่งชาติน้ำพอง ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ มีดังนี้

- ป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำพอง
- น้ำ มีอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์สามารถทำนาปีและนาปรังได้ตลอดทั้งปี
 - ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายมีปัญหาดินจืด
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง มีโครงสร้างการบริหารงาน ดังนี้

แผนภาพที่ 2.3 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ

จำนวนหมู่บ้าน ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,180 ครัวเรือน ประชากรรวมทั้งสิ้น 5,778 คน แยกเป็น

ชาย 2,855 คน

หญิง 2,923 คน

ตั้งสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

การคมนาคมมีถนน รพช. ลาดยาง 5 สายได้แก่

รพช.สายคอนคู - หนองไฮ

ถนน รพช.สายคอนโมง - โนนฆ้อง

ถนน รพช.สายคอนคู - ท่าเรือ

ถนน รพช.หนองแสง - ท่าเรือ
 ถนนสายบ้านฝื่อพัฒนา - บ้านปากช่อง
 การไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ครบทุกหมู่บ้าน จำนวน 1,180 ครั้วเรือน
 การประปา มีระบบประปาใช้ทุกหมู่บ้าน และร้อยละ 99.5 ของครั้วเรือน ดังนี้
 แหล่งน้ำธรรมชาติและที่สร้างขึ้น ดังนี้
 น้ำ/ลำน้ำ จำนวน 1 แห่ง
 บึง, หนอง จำนวน 6 แห่ง
 ฝาย จำนวน 5 แห่ง
 ชลประทานระบบท่อ จำนวน 2 แห่ง
 สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 2 แห่ง

ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรและครั้วเรือนแยกตามรายหมู่บ้านของตำบลบ้านฝื่อ

ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวนประชากร(รวม)	ชาย	หญิง	จำนวนครั้วเรือน
บ้าน โนนทอง	1	461	221	240	103
บ้านหนองแสง	2	876	444	432	166
บ้านหนองแสง	3	986	490	496	207
บ้าน โพธิ์ตาก	4	864	425	439	165
บ้าน โนนฆ้อง	5	132	59	73	33
บ้านหนองฝื่อ	6	754	369	385	150
บ้านหนองฝื่อ	7	580	282	298	127
บ้านคอนกอก	8	281	145	136	55
บ้านฝื่อพัฒนา	9	353	185	168	69
บ้าน โพธิ์ตาก	10	491	235	256	105
รวม	10	5,778	2,855	2,923	1,180

สภาพทางเศรษฐกิจ อาชีพส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร รับจ้างทั่วไป ทำการประมงและอื่นๆ ผลผลิตมวลรวมทั้งตำบล (Gross Tambon Product) GTP คิดเป็นมูลค่าประมาณ 100.94 ล้านบาท/ปี รายได้เฉลี่ย ต่อคนต่อปี 44,722.13 บาท (จากข้อมูล จปฐ. ปี พ.ศ. 2554)

สภาพทางสังคม การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

มีวัด จำนวน 11 วัด สำนักสงฆ์ จำนวน 2 แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพุทธ

มีโรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง

ตารางที่ 2.2 จำนวนครูและนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนในเขตตำบลบ้านฝื่อ

โรงเรียน	ครู	ครู (ชาย)	ครู (หญิง)	นักเรียน	นักเรียน (ชาย)	นักเรียน (หญิง)
หนองแสงวิทยาสรรค์	8	1	7	181	99	82
โพธิ์ตากวิทยา	7	4	3	105	51	54
หนองผือราษฎร์ประสิทธิ์	8	3	5	162	79	83
ศูนย์เด็กเล็ก (อบต.บ้านฝื่อ)	3	-	3	40	-	-
ศูนย์การเรียนชุมชน(กสน.)	2	2	-	460	210	250
รวม	28	10	18	948	439	469

การสาธารณสุข มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 1 แห่ง บุคลากรด้านสาธารณสุข จำนวน 136 คน

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

หน่วยกู้ชีพกู้ภัย 1 หน่วย อาสาสมัครกู้ชีพ 19 คน

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) 133 คน

สถานีการดับเพลิงยังไม่มี²²

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ด้านการปกครองได้แบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ด้านการบริหารได้แบ่งออกเป็น คณะบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ในการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ กับสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ในการตราข้อบัญญัติตำบลและตรวจสอบการบริหารงานของคณะบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ เป็นที่ราบลุ่มริมอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ นับว่าเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงกับการเกิดอุทกภัยเป็นอย่างยิ่ง ส่วนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณ

²²องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ, แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประจำปี พ.ศ. 2554, (ขอนแก่น : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ, 2554), หน้า 4 – 6.

ภัย มีหน่วยกู้ชีพขั้นพื้นฐานระดับตำบลหนึ่งหน่วยมีสมาชิกอาสาสมัครกู้ชีพ จำนวน 19 คน มีศูนย์ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหนึ่งศูนย์ และมีสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 133 คน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้รวบรวมวรรณกรรม เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับงานวิจัยนี้คือ

สัญญา ัญญุพันธ์ ได้ศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทั้ง 4 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเตรียมการป้องกันภัย ด้านช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม ด้านช่วยเหลือผู้ประสบภัย และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ของเทศบาลตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ แต่ละด้านพบว่า งบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ สมาชิก อปพร. ยังขาดความรู้และประสบการณ์เป็นส่วนมาก ในการป้องกันอาชญากรรม และรักษาความสงบเรียบร้อย ควรอุทิศเวลาส่วนตัวให้มากกว่านี้ การประสานงานและแจ้งข่าวสารของแต่ละหน่วยงานยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานตามบทบาทอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ของเทศบาลตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ คือ ควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้และการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างสม่ำเสมอ จะได้เป็นปัจจุบันและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม การปฏิบัติงานเกิดความเสถียรต่ออันตราย ควรมีเครื่องมือและอุปกรณ์อย่างเพียงพอ การป้องกันอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อยต้องอุทิศเวลาส่วนตัวให้มากและควรมีการประสานงานกับประชาชนและหน่วยงานราชการอื่นๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน²³

พรสวรรค์ อินทร์จุ่ม ได้ศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า

²³สัญญา ัญญุพันธ์, บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์, **สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2553 102 หน้า.

1. แรงแรงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสวัสดิการและงบประมาณ รองลงมาเป็นด้านบริหารจัดการ และด้านภารกิจงาน

2. ผลการเปรียบเทียบแรงแรงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.)ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย พบว่า สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)ของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในเขตอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่างกัน มีแรงแรงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) โดยภาพรวมและรายได้ไม่แตกต่างกัน²⁴

ประพันธ์พงษ์ โสภรัตน์ ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า

1. สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามมีการปฏิบัติงานตามบทบาทโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่ปฏิบัติจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ตรวจตรา สอดส่อง สถานที่ที่ไม่ปลอดภัยเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัยและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ร่วมวางแผนกับเจ้าหน้าที่ และสมาชิก อปพร. ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย และร่วมช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ระหว่างอันตราย ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและส่วนรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงลำดับข้อที่มีการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ร่วมรักษาความสงบเรียบร้อย, ช่วยอำนวยความสะดวกในกิจกรรมต่างๆ ที่ส่วนราชการและสังคมจัดขึ้นและร่วมป้องกันการโจรกรรม อาชญากรรมและการก่อความไม่สงบตามลำดับ

2. สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันและมีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีการปฏิบัติงานตามบทบาทไม่แตกต่างกัน

²⁴พรสวรรค์ อินทร์จุม, แรงแรงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2552.129 หน้า.

3. สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาท ดังนี้คือ ควรจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ ให้เพียงพอ เช่น วิทยุสื่อสาร รถกู้ภัย อุปกรณ์ดับเพลิง เปลผู้ป่วย เป็นต้น ควรจัดสวัสดิการให้ เช่น เบี้ยเลี้ยง ค่าอาหารค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ สมาชิก อปพร.อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ควรจัดหางบประมาณสนับสนุน และประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง รวดเร็ว ตามลำดับ

โดยสรุป ผลการปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อเสนอแนะจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้วางแผน ปรับปรุง สนับสนุนให้ประชาชนเข้าเป็นสมาชิก อปพร. อันจะส่งผลต่อการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดความสงบเรียบร้อยในชุมชน ส่งผลให้เกิดเป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป²⁵

อริญ อภิวังค์งาม ได้ศึกษาอุปสรรคการดำเนินงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาอุปสรรคในด้านการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ ขาดการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเมื่อมีภัยพิบัติ ประสิทธิภาพการติดต่อสื่อสารมีความจำกัดและยังไม่มี การดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมในเรื่องการจัดตั้งศูนย์ การมอบหมายบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์และสมาชิกและขาดการประเมินผลการดำเนินงาน แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ การจัดฝึกอบรม ฝึกซ้อมช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. ปัญหาอุปสรรคในด้านการบริหารคน ได้แก่ ขาดการเข้ามากำกับดูแลอย่างจริงจังจากภาครัฐบาล ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขาดความร่วมมืออย่างจริงจังในการปฏิบัติงาน แนวทางในการแก้ไข คือ การสรรหาอาสาสมัครเพิ่มและรับคนที่มีความพร้อมและด้วยความสมัครใจ

3. ปัญหาอุปสรรคด้านการบริหารเงิน ได้แก่ ขาดการสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรม ขาดงบประมาณในการซักซ้อมแผนการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ขาดการสนับสนุนงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน ตลอดจนสวัสดิการหรือการทำประกันชีวิตให้กับสมาชิกกรณีได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากการเข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบภัย แนวทางในการแก้ไขควรเพิ่ม

²⁵ประพันธ์พงษ์ โสภารัตน์, การปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม, การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2550, 87 หน้า.

งบประมาณงบกลาง จัดงบประมาณสนับสนุนการจัดชุดปฏิบัติการ ตลอดจนจัดสวัสดิการและการประกันภัย

4. ปัญหาอุปสรรคในด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่น อุปกรณ์วิทยุสื่อสาร รถในการนำผู้ประสบภัยส่งโรงพยาบาล เรือท้องแบน เรือยาง แนวทางในการแก้ไข คือ การจัดซื้ออุปกรณ์เพิ่มเติม การสร้างเครือข่ายระดับหน่วยงานราชการ/หรือหน่วยงานเอกชนอื่นทั้งภายในและภายนอกชุมชน²⁶

วันเพ็ญ นพไธสง ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมาในภาพรวม และด้านการมีส่วนร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน ร่วมใช้ประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก อปพร. สังกัดของสมาชิก อปพร. ประสบการณ์เกี่ยวกับสาธารณภัยและความถี่ของการได้รับการฝึกอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับสาธารณภัย ส่วนเพศ อายุ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน พื้นที่เสี่ยงภัยและความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณภัย ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วม และ อปพร. กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ดังนี้ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดตั้งงบประมาณไว้สำหรับเป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงานให้กับ อปพร. 2) ควรมีการจัดตั้งศูนย์ อปพร. ให้เป็นรูปธรรม และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามความจำเป็นแก่การใช้งาน 3) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมจัดตั้ง อปพร. เพิ่มขึ้นและฝึกทบทวนอย่างต่อเนื่อง²⁷

สรุปได้ว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มีบทบาทที่สำคัญด้วยกัน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการเตรียมการป้องกันภัย 2) ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3) ด้าน

²⁶อรัญ อภิวงค์งาม, อุปสรรคการดำเนินงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน, การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2550, 64 หน้า.

²⁷วันเพ็ญ นพไธสง, “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช), 2552, 177 หน้า.

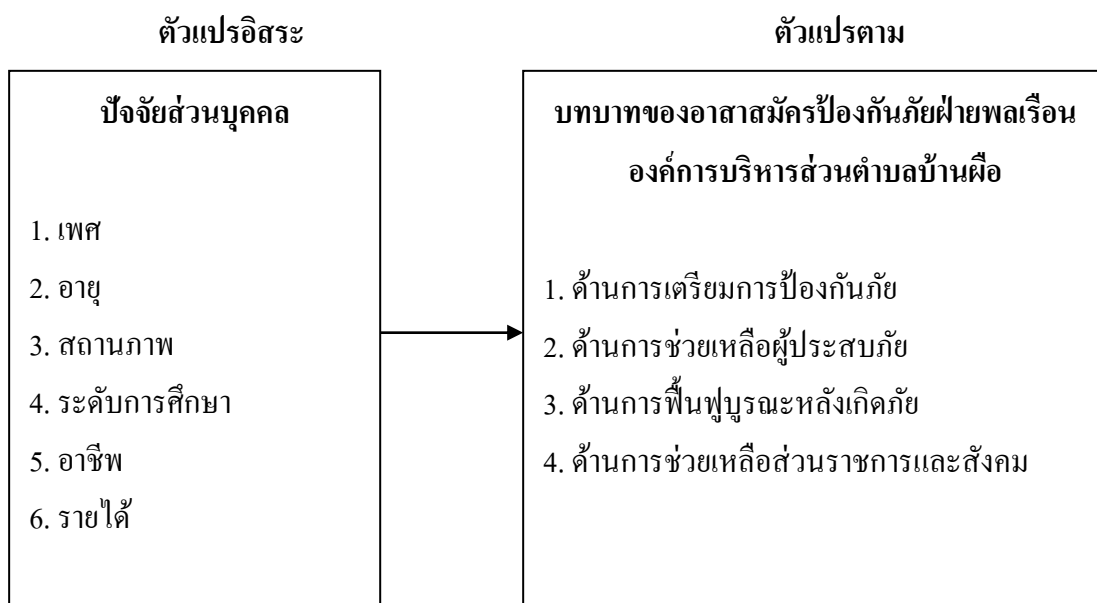
การฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย 4)ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม ผลการวิจัยยังพบว่า สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีการปฏิบัติงานตามบทบาทอยู่ในระดับมาก

ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน คือ ปัญหาด้านการขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ปัญหาการขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ปัญหาการขาดสวัสดิการคุ้มครอง ปัญหาการขาดความรู้ความสามารถและทักษะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ ภาครัฐต้องจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จัดให้มีสวัสดิการสำหรับสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และให้มีการฝึกอบรมทบทวนอย่างต่อเนื่อง

2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสารวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยยึดหลักของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เรื่องนโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ²⁸ จำนวน 3 ด้าน และสัญญา ชาญชัย²⁹ เรื่องบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์²⁹ อีกจำนวน 1 ด้าน มาเป็นกรอบแนวคิดในส่วนที่เป็นตัวแปรตามสำหรับการวิจัยครั้งนี้ และปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มาเป็นตัวแปรอิสระ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2.4 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

²⁸ คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ, แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2553-2557, (กรุงเทพมหานคร : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2552), หน้า 31.

²⁹ สัญญา ชาญชัย, บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2553 102 หน้า.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การวัดค่าตัวแปร
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 133 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงใช้ประชากรทั้งหมดเป็นหน่วยในการวิจัยครั้งนี้

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น 1) ด้านการเตรียมการป้องกันภัย

2) ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3) ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย 4) ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม โดยคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) การสร้างคำถามตามแนวของ Likert

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย

1. ด้านการเตรียมการป้องกันภัย
2. ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
3. ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย
4. ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.3.1 การสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามและกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน นำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและปรับปรุงเพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์

4. นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและผ่านการแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ความเหมาะสมด้านภาษา (Wording) ความสมบูรณ์ของคำชี้แจงและความเหมาะสมของใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruency: IOC) ของแบบสอบถาม

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
 N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ¹

โดยที่ +1 แนใจว่าสอดคล้อง
 0 ไม่แนใจว่าสอดคล้อง
 -1 แนใจว่าไม่สอดคล้อง

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ .67 ขึ้นไป

6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปทดลองใช้

3.3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชากรที่ไม่ใช่ประชากรของการวิจัย ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านเม็ง อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 ชุด เพื่อนำข้อมูลมาหาคุณภาพแบบสอบถาม

2. นำแบบทดสอบไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าคงที่ภายในเนื้อหาเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา Alpha Coefficient) โดยการใส่สูตรของคอนบาค (Cronbach) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งต้องมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไปจึงจะยอมรับว่ามีความเที่ยง

¹ธีระศักดิ์ อุ่ นอารมณ์เลิศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา: การสร้างและพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549), หน้า 65.

การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม หาความเที่ยงภายในโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตร² คือ

$$\alpha = \frac{K}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

K = จำนวนของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ สามารถหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ .934 ซึ่งเป็นค่าที่เชื่อถือได้

4. นำเครื่องมือที่ทดลองแล้วพร้อมผลการทดสอบนำเสนออาจารย์ที่ศึกษาศาสนาบัณฑิตก่อน นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล

5. จัดพิมพ์เครื่องมือเป็นฉบับจริงและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวัดค่าตัวแปร

3.4.1 การวัดค่าตัวแปรอิสระ

เพศ พิจารณาแบ่งกลุ่มเพศเป็น 2 กลุ่ม คือ เพศชายและเพศหญิง

อายุ พิจารณาจากอายุจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ พิจารณาจากสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 สถานภาพ คือ 1) โสด 2) สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน 3) หม้าย/หย่าร้าง 4) สมรสแล้วแยกกันอยู่

ระดับการศึกษา พิจารณาจากระดับการศึกษาเล่าเรียนตามระบบการศึกษาของรัฐ หรือที่รัฐเทียบเท่าของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ พิจารณาจากอาชีพหลักของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้ พิจารณาจากรายได้ทั้งหมดต่อเดือนคิดเป็นจำนวนเงินของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนผู้ตอบแบบสอบถาม

²บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น, 2545), หน้า 99.

3.4.2 การวัดค่าตัวแปรตาม

บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น 1) ด้านการเตรียมการป้องกันภัย 2) ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3) ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย 4) ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม โดยคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) การสร้างคำถามตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับและมีเกณฑ์การให้ค่าดังนี้ คือ

5 คะแนน	เท่ากับ	มากที่สุด
4 คะแนน	เท่ากับ	มาก
3 คะแนน	เท่ากับ	ปานกลาง
2 คะแนน	เท่ากับ	น้อย
1 คะแนน	เท่ากับ	น้อยที่สุด

โดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับเพื่อแปรผลซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยจากสูตร ดังนี้

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{5-1}{5} = .80$$

$$(\text{ขีดจำกัดบนของชั้นแรก} = \text{ขีดจำกัดล่างของชั้นแรก} + \text{ขนาดชั้น} - 0.01)$$

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.21 - 5.00	มากที่สุด
3.41 - 4.20	มาก
2.61 - 3.40	ปานกลาง
1.81 - 2.60	น้อย
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

3.4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ 2 ตัวแปรโดยใช้สถิติ ไค-สแควร์ (Chi-Square Test)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่ออำเภอนองเรือจังหวัดขอนแก่น โดยใช้สถิติ ไค-สแควร์(Chi-Square Test) ทดสอบความสัมพันธ์

1. ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

2. **ตัวแปรตาม** คือบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น 1) ด้านการเตรียมการป้องกันภัย 2) ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3) ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย 4) ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม โดยนำคะแนนรวมของผู้ตอบแบบสอบถามมาจัดเป็นกลุ่มเพื่อให้อยู่ในอันดับสเกล มีเกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนน ดังนี้

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ค่าคะแนนที่ได้สูงสุด คือ 150

ค่าคะแนนที่ได้ต่ำสุด คือ 34

จำนวนชั้นที่ต้องการแบ่ง คือ 3 ชั้น

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{150-34}{3} = 39$$

(ขีดจำกัดบนของชั้นแรก = ขีดจำกัดล่างของชั้นแรก + ขนาดชั้น - 1)³

ช่วงคะแนน	แปลผล
34 - 72	น้อย
73 - 111	ปานกลาง
112 - 150	มาก

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 แหล่งข้อมูล

รวบรวมและจัดเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามให้กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

3.5.2 ขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

³ชูศรี วงศ์รัตนะ, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร: เทพนิมิตการพิมพ์ 2545), หน้า 247.

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น ถึง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านฝ้อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามไปแจกให้กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในแต่ละหมู่บ้านทุกคน โดยผู้วิจัยได้อธิบายเหตุผลการทำวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถามฉบับนี้และรอรับกลับคืนหลังจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว
3. เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้วจึงตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูลเพื่อที่จะนำข้อมูลเหล่านั้นที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามครบแล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมนำไปทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
2. การวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของค้การบริหารส่วนตำบลบ้านฝ้ออำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น 1) ด้านการเตรียมการป้องกันภัย 2) ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3) ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย 4) ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของค้การบริหารส่วนตำบลบ้านฝ้อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
4. วิเคราะห์ข้อมูลคำถามปลายเปิดข้อเสนอแนะบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของค้การบริหารส่วนตำบลบ้านฝ้อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

- 3.7.1 สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยสถิติการแจกนับความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 3.7.2 สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) โดยใช้ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่ออำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่ออำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด 133 คน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับตอบวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วน พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นรูปตาราง ผู้วิจัยได้จำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

μ	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
σ	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df.	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการป้องกันภัย 2) ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3) ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย 4) ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคมโดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายได้ตาราง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตาราง พร้อมกับคำอธิบายได้ตาราง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมกับคำอธิบายได้ตาราง

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	112	84.20
หญิง	21	15.80
รวม	133	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 84.20 และเพศหญิงจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 – 30 ปี	4	3.00
31 – 40 ปี	21	15.80
41 - 50 ปี	59	44.40
51 – 60 ปี	33	24.80
61 ปีขึ้นไป	16	12.00
รวม	133	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อส่วนใหญ่อายุ 41 - 50 ปี มีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 44.40 รองลงมาคืออายุ 51 – 60 ปี มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 24.80 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคืออายุ 20 – 30 ปี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	8	6.00
สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน	121	91.00
หม้าย/หย่าร้าง	3	2.20
สมรสแล้วแยกกันอยู่	1	0.80
รวม	133	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้วอยู่ด้วยกันมีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 91.00 รองลงมาคือสถานภาพโสด มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือสถานภาพสมรสแล้วแยกกันอยู่ มีจำนวน 1คน คิดเป็นร้อยละ 0.80

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	70	52.60
มัธยมศึกษา/ปวช.	53	39.80
อนุปริญญา/ปวส.	3	2.30
ปริญญาตรี	5	3.80
สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.50
รวม	133	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 รองลงมาคือสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 39.80 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือสำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรกรม/ประมง	81	60.90
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	9	6.80
รับจ้าง	24	18.00
ค้าขาย	6	4.50
แม่บ้าน	10	7.50
อื่นๆ	3	2.30
รวม	133	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรกรม/ประมง มีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 60.90 รองลงมาคือมีอาชีพรับจ้าง มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือมีอาชีพอื่นๆ มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5,000 บาท	67	50.40
5,001 – 10,000 บาท	47	35.30
10,001 – 20,000 บาท	18	13.50
20,001 บาท ขึ้นไป	1	0.80
รวม	133	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท มีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 50.40 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 บาท ขึ้นไป มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80

ตอนที่ 2 บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

การวิเคราะห์บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแปลผลบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน

บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น	การปฏิบัติตามบทบาท		
	μ	σ	แปลผล
1.ด้านการเตรียมการป้องกันภัย	3.45	1.15	มาก
2.ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	3.60	1.12	มาก
3.ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย	3.41	1.19	มาก
4.ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม	3.95	1.05	มาก
รวม	3.60	1.12	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับความคิดเห็นมาก

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแปลผลบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการเตรียมการป้องกันภัย

ด้านการเตรียมการป้องกันภัย	การปฏิบัติตามบทบาท		
	μ	σ	แปลผล
1. ร่วมจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	3.29	1.16	ปานกลาง
2. ร่วมสำรวจและพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจวางแผนเพื่อป้องกันภัยในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ	3.32	1.09	ปานกลาง
3. ร่วมพัฒนาระบบพยากรณ์และการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงการป้องกันภัย	3.21	1.15	ปานกลาง
4. ร่วมส่งเสริมและพัฒนาการสร้างระบบประเมินความเสี่ยงภัยในพื้นที่	3.30	1.16	ปานกลาง
5. ร่วมจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัย	3.19	1.18	ปานกลาง
6. ช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน เข้าร่วมการฝึกซ้อมแผนป้องกันภัย	3.73	1.12	มาก
7. สำรวจ ตรวจสอบ จัดหาอุปกรณ์สนับสนุนการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยอย่างครบถ้วน	3.73	1.17	มาก
8. เข้าร่วมอบรม ศึกษาหาความรู้ที่ใช้ในการช่วยเหลือสังคม เช่น อบรมอาสาจราจร เป็นต้น	3.76	1.17	มาก
รวม	3.45	1.15	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการเตรียมการป้องกันภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบทบาทด้านการเตรียมการป้องกันภัยอยู่ในระดับมากที่สุดคือข้อ 8, ข้อ 6 และ ข้อ 7 มีค่าเฉลี่ย 3.76, 3.73 และ 3.73 รองลงมาคือข้อ 2, ข้อ 4, ข้อ 1, ข้อ 3 และ ข้อ 5 มีค่าเฉลี่ย 3.32, 3.30, 3.29, 3.21 และ 3.19 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแปลผลบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	การปฏิบัติตามบทบาท		
	μ	σ	แปลผล
1. ร่วมวางแผนกับเจ้าหน้าที่และสมาชิก อปพร. ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย	3.50	1.20	มาก
2. ร่วมช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในระหว่างอันตราย	3.65	1.05	มาก
3. ร่วมสำรวจความเสียหาย ความต้องการในการขอรับความช่วยเหลือของผู้ประสบภัย	3.50	1.07	มาก
4. ร่วมจัดให้มีการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุโจรผู้ร้าย	3.76	1.12	มาก
5. ร่วมควบคุมดูแลทรัพย์สินของผู้ประสบภัย	3.53	1.15	มาก
6. ร่วมจัดสถานที่เพื่อให้ผู้ประสบภัยอยู่อาศัยหรือรับการปฐมพยาบาล	3.49	1.17	มาก
7. ร่วมบริจาคและแจกจ่ายสิ่งของบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ประสบภัย	3.73	1.10	มาก
8. ร่วมช่วยเหลือหน่วยงานต่างๆ ในการบรรเทาทุกข์	3.62	1.05	มาก
รวม	3.60	1.12	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีระดับความคิดเห็นมาก

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแปลผลบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย

ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย	การปฏิบัติตามบทบาท		
	μ	σ	แปลผล
1. ร่วมจัดให้มีมาตรการในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย	3.47	1.12	มาก
2. ร่วมสำรวจความเสียหายและความต้องการของผู้ประสบภัย	3.47	1.07	มาก
3. ร่วมช่วยเหลือซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหาย	3.50	1.16	มาก
4. ร่วมส่งเสริมการฟื้นฟูจิตใจให้กับผู้ประสบภัย	3.42	1.11	มาก
5. ร่วมส่งเสริมฟื้นฟูอาชีพให้กับผู้ประสบภัย	3.26	1.25	ปานกลาง
6. ร่วมฟื้นฟูสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น สิ่งสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน	3.51	1.25	มาก
7. ร่วมจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐานเพื่อรับการสงเคราะห์ฟื้นฟู	3.26	1.31	ปานกลาง
8. ร่วมส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย	3.37	1.20	ปานกลาง
รวม	3.41	1.19	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าบทบาทด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัยอยู่ในระดับมากคือข้อ 6, ข้อ 3, ข้อ 1, ข้อ 2 และข้อ 4 มีค่าเฉลี่ย 3.51, 3.50, 3.47, 3.47 และ 3.42 รองลงมาคือข้อ 8 ข้อ 5 และข้อ 7 มีค่าเฉลี่ย 3.37, 3.26 และ 3.26 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแปลผลบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม

ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม	การปฏิบัติตามบทบาท		
	μ	σ	แปลผล
1. ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆที่ส่วนราชการและสังคมจัดขึ้น	3.92	1.03	มาก
2. มีการสมัครใจมาทำประโยชน์ให้สังคมและส่วนรวม	4.11	0.97	มาก
3. ร่วมรักษาความปลอดภัยสถานที่และบุคคลที่สำคัญ	3.80	1.06	มาก
4. ร่วมปรับปรุงสภาพแวดล้อมในที่สาธารณะประโยชน์	3.69	1.12	มาก
5. ร่วมวางแผนในการดำเนินงานต่างๆของส่วนราชการและสังคม	3.70	1.21	มาก
6. ร่วมปฏิบัติหน้าที่ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด จุดบริการประชาชนเพื่อลดอุบัติเหตุและปัญหาอาชญากรรมในช่วงเทศกาลต่างๆ	4.46	0.90	มากที่สุด
รวม	3.95	1.05	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าบทบาทด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคมอยู่ในระดับมากที่สุดคือข้อ 6 มีค่าเฉลี่ย 4.46 รองลงมาคือข้อ 2, ข้อ 1, ข้อ 3, ข้อ 5 และข้อ 4 มีค่าเฉลี่ย 4.11, 3.92, 3.80, 3.70 และ 3.69 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ระดับของบทบาท	เพศ	
	ชาย	หญิง
น้อย	8.00 (9)	19.00 (4)
ปานกลาง	46.40 (52)	28.60 (6)
มาก	45.50 (51)	52.40 (11)
รวม	100.00	100.00
จำนวน	(112)	(21)

Chi-Square = 3.665

df. = 2

Sig = 0.16

จากตารางที่ 4.12 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและเพศหญิงในระดับมากกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่ามีเพศหญิงมากที่สุด รองลงมาคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.40 และ 45.50 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Test) แล้วพบว่า ตัวแปรเพศกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่าตัวแปรเพศกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ระดับของ บทบาท	อายุ				
	20 – 30 ปี	31 – 40 ปี	41 - 50 ปี	51 – 60 ปี	61 ปีขึ้นไป
น้อย	0.00 (0)	14.30 (3)	11.90 (7)	6.10 (2)	6.30 (1)
ปานกลาง	25.00 (1)	33.30 (7)	44.10 (26)	57.60 (19)	31.30 (5)
มาก	75.00 (3)	52.40 (11)	44.10 (26)	36.40 (12)	62.50 (10)
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
จำนวน	(4)	(21)	(59)	(33)	(16)

Chi-Square = 7.160

df. = 8

Sig = 0.52

จากตารางที่ 4.13 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอายุกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นในระดับมากพบว่ามียุ 20 – 30 ปี มากที่สุด รองลงมาคืออายุ 61 ปีขึ้นไป, 31 – 40 ปี, 41 – 50 ปี และ 51 – 60 ปีคิดเป็นร้อยละ 75.00, 62.50, 52.40, 41.10 และ 36.40 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Test) แล้วพบว่า ตัวแปรอายุกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นไม่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่าตัวแปรอายุกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ระดับของบทบาท	สถานภาพ			
	โสด	สมรสแล้ว อยู่ด้วยกัน	หม้าย/ หย่าร้าง	สมรสแล้ว แยกกันอยู่
น้อย	12.50 (1)	9.90 (12)	0.00 (0)	0.00 (0)
ปานกลาง	50.00 (4)	43.00 (52)	66.70 (2)	0.00 (0)
มาก	37.50 (3)	47.10 (57)	33.30 (1)	100.00 (1)
รวม จำนวน	100.00 (8)	100.00 (121)	100.00 (3)	100.00 (1)

Chi-Square = 2.216

df. = 6

Sig = 0.90

จากตารางที่ 4.14 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสถานภาพกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นในระดับมากพบว่า มีสถานภาพสมรสแล้วแยกกันอยู่มากที่สุด รองลงมาคือสถานภาพสมรสแล้วอยู่ด้วยกัน, โสดและหม้าย/หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 100.00, 47.10, 37.50 และ 33.30 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Test) แล้วพบว่า ตัวแปรสถานภาพกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่าตัวแปรสถานภาพกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ระดับของ บทบาท	ระดับการศึกษา				
	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา /ปวช.	อนุปริญญา /ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
น้อย	11.40 (8)	9.40 (5)	0.00 (0)	0.00 (0)	0.00 (0)
ปานกลาง	34.30 (24)	52.80 (28)	66.70 (2)	40.00 (2)	100.00 (2)
มาก	54.30 (38)	37.70 (20)	33.30 (1)	60.00 (3)	0.00 (0)
รวม จำนวน	100.00 (70)	100.00 (53)	100.00 (3)	100.00 (5)	100.00 (2)

Chi-Square = 8.465

df. = 8

Sig = 0.39

จากตารางที่ 4.15 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างระดับการศึกษากับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นในระดับมากพบว่ามีการศึกษาปริญญาตรี มากที่สุด รองลงมาคือระดับการศึกษาประถมศึกษา, มัธยมศึกษา/ปวช., อนุปริญญา/ปวส. และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60.00, 54.30, 37.70, 33.30 และ 0.00 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Test) แล้วพบว่า ตัวแปรระดับการศึกษากับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นไม่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่าตัวแปรระดับการศึกษากับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ระดับของ บทบาท	อาชีพ					
	เกษตรกร/ /ประมง	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ค้าขาย	แม่บ้าน	อื่นๆ
น้อย	9.90 (8)	0.00 (0)	4.20 (1)	0.00 (0)	40.00 (4)	0.00 (0)
ปานกลาง	45.70 (37)	66.70 (6)	41.70 (10)	50.00 (3)	10.00 (1)	33.30 (1)
มาก	44.40 (36)	33.30 (3)	54.20 (13)	50.00 (3)	50.00 (5)	66.70 (2)
รวม จำนวน	100.00 (81)	100.00 (9)	100.00 (24)	100.00 (6)	100.00 (10)	100.00 (3)

Chi-Square = 16.810

df. =10

Sig = 0.08

จากตารางที่ 4.16 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอาชีพกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ในระดับมาก พบว่ามีอาชีพอื่นๆ มากที่สุด รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง, ค้าขาย, แม่บ้าน, เกษตรกรรม/ประมง และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 66.70, 54.20, 50.00, 50.00, 44.40 และ 33.30 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Test) แล้วพบว่า ตัวแปรอาชีพกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่าตัวแปรอาชีพกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ระดับของ บทบาท	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน			
	ไม่เกิน 5,000 บาท	5,001–10,000 บาท	10,001–20,000 บาท	20,001 บาท ขึ้นไป
น้อย	6.00 (4)	12.80 (6)	16.70 (3)	0.00 (0)
ปานกลาง	41.80 (28)	51.10 (24)	27.80 (5)	100.00 (1)
มาก	52.20 (35)	36.20 (17)	55.60 (10)	0.00 (0)
รวม จำนวน	100.00 (67)	100.00 (47)	100.00 (18)	100.0 (1X)

Chi-Square = 7.138

df. = 6

Sig = 0.31

จากตารางที่ 4.17 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ในระดับมากพบว่ามียาได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001–20,000 บาท มากที่สุด รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท, 5,001–10,000 บาทและ 20,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 55.60, 52.20, 36.20 และ 0.00 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรด้วยสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Test) แล้วพบว่า ตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นไม่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่าตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นโดยรวม

ปัจจัยส่วนบุคคล	Chi-Square	Significance	ผลการทดสอบ
เพศ	3.665	0.16	ไม่มีความสัมพันธ์
อายุ	7.160	0.52	ไม่มีความสัมพันธ์
สถานภาพ	2.116	0.90	ไม่มีความสัมพันธ์
ระดับการศึกษา	8.465	0.39	ไม่มีความสัมพันธ์
อาชีพ	16.810	0.08	ไม่มีความสัมพันธ์
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	7.138	0.31	ไม่มีความสัมพันธ์

จากตารางที่ 4.18 พบว่า เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นโดยรวม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ดังนั้น สรุปว่าปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

จากการตรวจสอบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการเตรียมการป้องกันภัย ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม ผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการเตรียมการป้องกันภัย

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ต้องมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือในการป้องกันภัยอยู่เสมอ	22
2.	ควรมีการอบรมและฝึกซ้อมการป้องกันภัยอย่างสม่ำเสมอ	18
3.	ควรจัดหาอุปกรณ์ในการป้องกันภัยในพื้นที่อย่างเพียงพอ	13
4.	ต้องมีความพร้อมทางด้านอุปกรณ์	8
5.	ควรตั้งจุดตรวจในช่วงเทศกาลในหลายจุด	5
6.	อยากให้มีการเตรียมการป้องกันภัยโดยการประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนทราบ	5
7.	ควรเตรียมการป้องกันภัยไว้ล่วงหน้า	3
8.	ควรมีแผนเตรียมการก่อนเกิดเหตุ	2
9.	ควรจัดตั้งจุดบริการประชาชนที่ถาวร	1
10.	ให้มีทีมกู้ภัยในทุกหมู่บ้าน	1
11.	ให้มีการประชุมสม่ำเสมอ	1
12.	ให้จัดหาอาวุธสำหรับการอยู่เวร	1
รวม		80

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการเตรียมการป้องกันภัยมากที่สุดคือต้องมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือในการป้องกันภัยอยู่เสมอ มีจำนวน 22 คน รองลงมาคือควรมีการอบรมและฝึกซ้อมการป้องกันภัยอย่างสม่ำเสมอ

มีจำนวน 18 คน และน้อยที่สุดคือ ควรจัดตั้งจุดบริการประชาชนที่ถาวร, ให้มีทีมกู้ภัยในทุกหมู่บ้าน ให้มีการประชุมสม่ำเสมอ และให้จัดหาอาวุธสำหรับการอยู่เวร มีจำนวน 1 คน เท่ากัน

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ให้มีการช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว	16
2.	ได้มีการช่วยเหลือเป็นอย่างดี	9
3.	ควรเตรียมความพร้อมในด้านเครื่องมือในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	8
4.	ควรให้มีอุปกรณ์ในการช่วยเหลือและติดต่อสื่อสาร	6
5.	ยังขาดการอบรม	4
6.	ควรเอาใจใส่ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	3
7.	ให้ประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการช่วยเหลือ	3
8.	ควรจัดให้มีงบประมาณไว้คอยช่วยเหลืออย่างเพียงพอ	3
9.	อยากให้มีการวางแผนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	2
10.	ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	2
11.	จัดหาสถานที่ปลอดภัยให้กับผู้ประสบภัย	2
12.	อปพร.มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย	2
13.	ต้องมีความพร้อมอยู่เสมอ	1
รวม		61

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยมากที่สุดคือ ให้มีการช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว มีจำนวน 16 คน รองลงมาคือได้มีการช่วยเหลือเป็นอย่างดี มีจำนวน 9 และน้อยที่สุดคือ ต้องมีความพร้อมอยู่เสมอ มีจำนวน 1 คน

ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ให้มีการช่วยเหลือด้านอาชีพ	14
2.	ต้องเข้าช่วยเหลือและให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด	12
3.	ให้มีการซ่อมแซมบ้านเรือนที่เสียหาย	7
4.	อยากให้มีความมาตรการในการช่วยเหลือให้ตรงกับความต้องการของประชาชน	6
5.	ต้องซ่อมแซมถนนที่ชำรุดเสียหาย	5
6.	ให้มีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างรีบด่วนให้ได้รับความเดือดร้อนน้อยที่สุด	5
7.	มีการช่วยเหลือเป็นอย่างดี	4
8.	ให้มีงบประมาณที่เพียงพอ	3
9.	ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	1
10.	ควรส่งเสริมบทบาทของ อปพร.ให้มากกว่านี้	1
รวม		58

จากตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัยมากที่สุดคือให้มีการช่วยเหลือด้านอาชีพ มีจำนวน 14 คน รองลงมาคือต้องเข้าช่วยเหลือและให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด มีจำนวน 12 คน และน้อยที่สุดคือ ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และควรส่งเสริมบทบาทของ อปพร.ให้มากกว่านี้ มีจำนวน 1 คนเท่ากัน

ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือส่วนราชการและสังคมทุกส่วน	27
2.	อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมตั้งจุดตรวจและจุดบริการประชาชน	12
3.	เข้าร่วมในงานบุญและเทศกาลต่างๆ	7
4.	ช่วยสอดส่องดูแลภายในหมู่บ้าน	6
5.	อยากให้ส่วนราชการส่งเสริม อปพร.ให้มีบทบาทมากกว่านี้	6
6.	ให้มีงบประมาณที่เพียงพอ	2
7.	ควรให้มีวิทยุสื่อสารที่เพียงพอ	1
8.	อยากให้มีการอบรมอย่างสม่ำเสมอ	1
9.	แจ้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับทางราชการ	1
10.	อปพร.มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย	1
11.	ควรสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชน	1
รวม		65

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคมมากที่สุดคือ ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือส่วนราชการและสังคมทุกส่วน มีจำนวน 27 คน รองลงมาคือ อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมตั้งจุดตรวจและจุดบริการประชาชน มีจำนวน 12 คน และน้อยที่สุดคือ ควรให้มีวิทยุสื่อสารที่เพียงพอ, ขอให้มีการอบรมอย่างสม่ำเสมอ, แจ้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับทางราชการ, อปพร.มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย และควรสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชน มีจำนวน 1 คน เท่ากัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่องบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น 4) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 133 คน ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .934

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Test) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปร ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามข้อค้นพบ (Fact Findings) โดยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ผลวิจัย พบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 84.20 อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.40 มีสถานภาพสมรสแล้วอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 91.00 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 52.60 มีอาชีพเกษตรกร/ประมง คิดเป็นร้อยละ 60.90 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.40

5.1.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการป้องกันภัย ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย และด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม

1. ด้านการเตรียมการป้องกันภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เข้าร่วมอบรม ศึกษาหาความรู้ที่ใช้ในการช่วยเหลือสังคม เช่น อบรมอาสาจราจร เป็นต้น รองลงมา คือ ช่วยเหลือให้การสนับสนุนเข้าร่วมการฝึกซ้อมแผนป้องกันภัยสำรวจตรวจสอบจัดหาอุปกรณ์สนับสนุนการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยอย่างครบถ้วนร่วมสำรวจและพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจวางแผนเพื่อป้องกันภัยในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมส่งเสริมและพัฒนาระบบประสานความเสี่งภัยในพื้นที่ ร่วมจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ร่วมพัฒนาระบบพยากรณ์และการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงการป้องกันภัย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ร่วมจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัย

2. ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ร่วมจัดให้มีการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุโจรผู้ร้าย รองลงมา คือ ร่วมบริจาคและแจกจ่ายสิ่งของบรรเทาทุกข์ให้แก่ ผู้ประสบภัย ร่วมช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในระหว่างอันตราย ร่วมช่วยเหลือหน่วยงานต่างๆในการบรรเทาทุกข์ ร่วมควบคุมดูแล

ทรัพย์สินของผู้ประสบภัย ร่วมวางแผนกับเจ้าหน้าที่และสมาชิก อปพร. ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ร่วมสำรวจความเสียหาย ความต้องการในการขอรับความช่วยเหลือของผู้ประสบภัย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ร่วมจัดสถานที่เพื่อให้ผู้ประสบภัยอยู่อาศัยหรือรับการปฐมพยาบาล

3. ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ร่วมฟื้นฟูสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น สิ่งสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ ร่วมช่วยเหลือซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหาย ร่วมจัดให้มีมาตรการในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ร่วมสำรวจความเสียหายและความต้องการของผู้ประสบภัย ร่วมส่งเสริมการฟื้นฟูจิตใจให้กับผู้ประสบภัย ร่วมส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย ร่วมส่งเสริมฟื้นฟูอาชีพให้กับผู้ประสบภัยและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ร่วมจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐานเพื่อรับการสงเคราะห์ฟื้นฟู

4. ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ร่วมปฏิบัติหน้าที่ตั้งจุดตรวจจุดสกัดจุดบริการประชาชนเพื่อลดอุบัติเหตุและปัญหาอาชญากรรมในช่วงเทศกาลต่างๆ รองลงมา คือ มีการสมัครใจมาทำประโยชน์ให้สังคมและส่วนรวม ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ส่วนราชการและสังคมจัดขึ้น ร่วมรักษาความปลอดภัยสถานที่และบุคคลที่สำคัญ ร่วมวางแผนในการดำเนินงานต่างๆ ของส่วนราชการและสังคม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ร่วมปรับปรุงสภาพแวดล้อมในสิ่งสาธารณประโยชน์

5.1.3 ผลการศึกษาวิเคราะห์ การทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. เพศ กับ บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. อายุ กับ บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. สถานภาพ กับ บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ระดับการศึกษา กับ บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. อาชีพกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับ บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย พบว่า ประชากรที่ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการเตรียมการป้องกันภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาท เรียงลำดับจากความถี่มากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ต้องมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือในการป้องกันภัยอยู่เสมอ ควรมีการอบรมและฝึกซ้อมการป้องกันภัยอย่างสม่ำเสมอ ควรจัดหาอุปกรณ์ในการป้องกันภัยในพื้นที่อย่างเพียงพอ ต้องมีความพร้อมทางด้านอุปกรณ์ ควรตั้งจุดตรวจในช่วงเทศกาลในหลายจุด อยากให้มีการเตรียมการป้องกันภัยโดยการประชาสัมพันธ์ แจ้งให้ประชาชนทราบ ควรเตรียมการป้องกันภัยไว้ล่วงหน้า ควรมีแผนเตรียมการก่อนเกิดเหตุ ควรจัดตั้งจุดบริการประชาชนที่ถาวร ให้มีทีมกู้ภัยในทุกหมู่บ้าน ให้มีการประชุมสม่ำเสมอและให้จัดหาอาวุธสำหรับการอยู่เวร

2. ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาท เรียงลำดับจากความถี่มากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ให้มีการช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว, ได้มีการช่วยเหลือเป็นอย่างดี, ควรเตรียมความพร้อมในด้านเครื่องมือในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ควรให้มีอุปกรณ์ในการช่วยเหลือและติดต่อสื่อสาร ยังขาดการอบรม ควรเอาใจใส่ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้ประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการช่วยเหลือ ควรจัดให้มีงบประมาณไว้คอยช่วยเหลืออย่างเพียงพอ อยากให้มีการวางแผนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วม

ร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย จัดหาสถานที่ปลอดภัยให้กับผู้ประสบภัย อปพร.มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย และต้องมีความพร้อมอยู่เสมอ

3. ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาท เรียงลำดับจากความถี่มากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ให้มีการช่วยเหลือด้านอาชีพ ต้องเข้าช่วยเหลือและให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด ให้มีการซ่อมแซมบ้านเรือนที่เสียหาย อยากให้มีมาตรการในการช่วยเหลือให้ตรงกับความต้องการของประชาชน ต้องซ่อมแซมถนนที่ชำรุดเสียหาย ให้มีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างรีบด่วน ให้ได้รับความเดือดร้อนน้อยที่สุด มีการช่วยเหลือเป็นอย่างดี ให้มีงบประมาณที่เพียงพอ ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และควรส่งเสริมบทบาทของ อปพร. ให้มากกว่านี้

4. ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาท เรียงลำดับจากความถี่มากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือส่วนราชการและสังคมทุกส่วน อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมตั้งจุดตรวจและจุดบริการประชาชน เข้าร่วมในงานบุญและเทศกาลต่างๆ ช่วยสอดส่องดูแลภายในหมู่บ้าน อยากให้ส่วนราชการส่งเสริม อปพร. ให้มีบทบาทมากกว่านี้ ให้มีงบประมาณที่เพียงพอ ควรให้มีวิทยุสื่อสารที่เพียงพอ อยากให้มีการอบรมอย่างสม่ำเสมอ แจ้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับทางราชการ อปพร.มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย และควรสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้อภิปรายผลจากการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 ผลการศึกษาวิเคราะห์บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

จากการวิจัยพบว่า บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ มีความห่วงใยต่อชุมชนของตนเอง จึงเสียสละภารกิจส่วนตัวเพื่อเข้ามาทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน ทุกคนที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เห็นว่าการเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สร้างความรักความสามัคคีในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสามารถทำหน้าที่ในการดูแลชีวิตและทรัพย์สินให้กับสมาชิกในชุมชนอีกด้วย จึงส่งผลให้บทบาทของอาสาสมัครป้องกัน

ภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สัญญา ัญญุพันธ์** ได้ศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า

1. ด้านการเตรียมการป้องกันภัย พบว่า บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีความตระหนักในเรื่องการเตรียมการป้องกันภัยไว้ล่วงหน้า เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เข้าร่วมอบรม ศึกษาหาความรู้ที่ใช้ในการช่วยเหลือสังคม เช่น อบรมอาสาจราจร เป็นต้น ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วันเพ็ญ นพไธสง** ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมและด้านการมีส่วนร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน ร่วมใช้ประโยชน์และร่วมติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย พบว่า บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีจิตใจที่เสียสละเห็นประโยชน์สุขของส่วนรวมเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ร่วมจัดให้มีการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุโจรสลัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประพันธ์พงษ์ โสภารัตน์** ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคามจังหวัดมหาสารคามมีการปฏิบัติงานตามบทบาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย พบว่า บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเห็นความสำคัญของการฟื้นฟูสิ่งที่ได้เกิดความเสียหายจากปัญหาสาธารณภัยให้กลับคืนสู่สภาพเดิม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ร่วมฟื้นฟูสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น สิ่งสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อรัญ อภิวงค์งาม** ได้ศึกษาอุปสรรคการดำเนินงานของอาสาสมัครป้องกันภัย

ฝ่ายพลเรือนในเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคในด้านการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ ขาดการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเมื่อมีภัยพิบัติ ประสิทธิภาพการติดต่อสื่อสารมีความจำกัด และยังไม่มีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมในเรื่องการจัดตั้งศูนย์การมอบหมายบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์และสมาชิกและขาดการประเมินผลการดำเนินงาน

4. ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม พบว่า บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีความเสียสละช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของส่วนราชการและสังคม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ร่วมปฏิบัติหน้าที่ตั้งจุดตรวจจุดสกัดจุดบริการประชาชนเพื่อลดอุบัติเหตุและปัญหาอาชญากรรมในช่วงเทศกาลต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรสวรรค์ อินทร์จุม ได้ศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก

5.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายความว่า บุคคลที่มีเพศต่างกันมีบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะบุคคลทุกเพศต่างก็มีจิตใจที่เสียสละและเห็นประโยชน์ของส่วนรวมเหมือนกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ นพไซสง ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า เพศ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น คือ อายุไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายความว่าอายุที่แตกต่างกันของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไม่มีผลต่อการปฏิบัติตามบทบาท สอดคล้องกับงานวิจัยของพรสวรรค์ อินทร์จุม ได้ศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า อายุของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ต่างกันมีแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไม่แตกต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับ

บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝ้ออำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น คือ สถานภาพไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอาจเป็นเพราะอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทุกคนที่ได้สมัครเข้ามาต่างเป็นผู้ที่มีจิตใจเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สัญญา ัญญุพันธ์** ได้ศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทั้ง 4 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันการป้องกันอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อยต้องอุทิศเวลาส่วนตัวให้มาก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝ้ออำเภอหนองเรือจังหวัดขอนแก่น คือ ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อาจเป็นเพราะความรู้ไม่ได้เป็นปัจจัยในการสมัครเข้ามาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน แต่ที่ทุกคนสมัครเข้ามาเพราะความเสียสละที่ทุกคนมีต่อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประพันธ์พงษ์ โสภารัตน์** ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคามจังหวัดมหาสารคาม ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการปฏิบัติงานตามบทบาทไม่แตกต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝ้ออำเภอหนองเรือจังหวัดขอนแก่น คือ อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อาจเป็นเพราะทุกอาชีพต่างมีความเสียสละที่จะทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมเหมือนกัน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วันเพ็ญ นพไธสง** ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ อาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝ้ออำเภอหนองเรือจังหวัดขอนแก่น คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายความว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และทุกคนที่สมัครเข้ามาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นผู้ที่ตระหนักถึงปัญหาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในชุมชนว่า เป็นเรื่อง que ทุกคนต้องช่วยกันในการป้องกันและแก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประพันธ์พงษ์ โสภารัตน์** ได้ศึกษา

การปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคามจังหวัดมหาสารคาม ที่มีมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามบทบาทไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบจากผลการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผลโดยแบ่งเป็น 2 ระดับดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยเรื่อง บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝ้อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก จึงขอเสนอแนะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝ้อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น โดยมีการประชาสัมพันธ์ ทัศนคติเพื่อแสดงผลการดำเนินงานให้ประชาชนได้รับรู้ นอกจากนี้ ควรสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยการมอบรางวัล คำขอบคุณและการจัดให้มีสวัสดิการ ดังนี้

1. ด้านการเตรียมการป้องกันภัย ควรมีการส่งเสริมสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้ตระหนักถึงการป้องกันภัย ควรมีการจัดฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆเกี่ยวกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จะได้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานและควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์สำหรับการป้องกันภัย เช่น น้ำยาเคมีดับเพลิง วิทยุสื่อสาร ฯลฯ

2. ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ควรมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ในการช่วยเหลือให้มีความพร้อมอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้มีการช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว ควรส่งเสริมให้หน่วยงานอื่นและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

3. ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย ควรให้มีการช่วยเหลือด้านอาชีพและการให้กำลังใจกับผู้ประสบภัยอย่างใกล้ชิดและหามาตรการในการช่วยเหลือให้ตรงกับความต้องการของประชาชนโดยการสำรวจความต้องการก่อนให้การช่วยเหลือ

4. ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม ควรรักษาระดับการบริการสังคมของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไว้เพื่อให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้นและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในกิจกรรมต่างๆ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการเตรียมการป้องกันภัย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่ง ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทด้านการเตรียมการป้องกันภัย โดยเฉพาะเพื่อจะได้ค้นหาสาเหตุ และข้อมูลเชิงลึกต่อไป

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระดับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในตำบลอื่นๆ ในพื้นที่ลักษณะใกล้เคียงกันเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เปรียบเทียบรวมถึงวิเคราะห์ความแตกต่างในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกับบทบาทของอาสาสมัครในรูปแบบอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เปรียบเทียบรวมถึงวิเคราะห์ความแตกต่างในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกับบทบาทของอาสาสมัครในรูปแบบอื่น

4. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนางานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ต่อไป

บรรณานุกรม

1. หนังสือภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. คู่มือผู้บริหารท้องถิ่นในการบริหารจัดการสาธารณภัย.

กรุงเทพมหานคร : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2552.

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

แห่งชาติ พ.ศ.2553-2557. กรุงเทพมหานคร : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2552.

จ่านอง อดิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2545.

ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: เทพนิมิตการพิมพ์, 2545.

ธีระศักดิ์ อุณารมณเลิศ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร : สุริยสาสน์, 2545.

พิทยา สายหู. กลไกของสังคม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, 2546.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. อาสาสมัครกับการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

สงวนศรี วิรัชชัย. จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพรการพิมพ์, 2534.

สมพร เทพสิทธิ์า. อุดมการณ์และบทบาทของอาสาสมัคร แนวคิดและทิศทางการพัฒนางานอาสาสมัครในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2541.

_____. อุดมการณ์อาสาสมัครและการพัฒนางานอาสาสมัคร. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2544.

เสาวนีย์ เสนาสุ. งานอาสาสมัครและกิจกรรมเยาวชน. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2545.

สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

โสภา ชูพิกุลชัย และคนอื่น. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม.**
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2550.

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ. **แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประจำปี พ.ศ.2554.**
ขอนแก่น : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ, 2554.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

เฉลิมชัย จันทรา. “บทบาทของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี อำเภอเมืองจังหวัดอำนาจเจริญ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.**

ประพันธ์พงษ์ โสภารัตน์. “การปฏิบัติงานตามบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม”. **การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.**

พรสวรรค์ อินทร์จุ่ม. “แรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย”. **สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.**

วันเพ็ญ นพไชสง. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2552.**

ลัญญา ธีัญญขันธุ์. “บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์”. **สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.**

อรัญ อภิวงศ์งาม. “อุปสรรคการดำเนินงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน”. **การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.**

3) บทความในวารสาร

ปัฐ โรจนบุรานนท์. “อาสาสมัคร”. **เอกสารประกอบการประชุมเชิงวิชาการเรื่องบทบาทของอาสาสมัครสภาสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, 2541.**

“พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอน
ที่ 52 ก : 2550.

“ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 127, ตอนพิเศษ 109 ง, 14 กันยายน 2553
วรรณาน นวลช่อง. อ้างถึงในกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. เอกสาร
ประกอบการประชุมงาน “วันผลงานพลังสังคมสงเคราะห์ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม
ไม่ทอดทิ้งกัน, 2550.

ศุภรัตน์ รัตนमुखย์. บัณฑิตอาสาสมัคร : ทางเลือกของการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคม. วารสาร
คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ. สหประชาชาติ มกราคม - มีนาคม, 2554.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม **แบบสอบถามการวิจัย****เรื่อง บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ****อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น****คำชี้แจง**

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นผู้วิจัยไคร่ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของท่านเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น แต่ในทางตรงกันข้ามข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนางานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้มีจำนวน 6 หน้า ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

- 1) ด้านการเตรียมการป้องกันภัย
- 2) ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- 3) ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย
- 4) ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นายสุพจน์ แก้วมาตย์

นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 2 บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ

อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความแต่ละข้อที่ท่านเห็นว่าใกล้เคียงหรือตรงกับ

ระดับการปฏิบัติตามบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

5	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

บทบาท	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1. ด้านการเตรียมการป้องกันภัย						
1.1 ร่วมจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย						[] V7
1.2 ร่วมสำรวจและพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจวางแผนเพื่อป้องกันภัยในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ						[] V8
1.3 ร่วมพัฒนาระบบพยากรณ์และการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงการป้องกันภัย						[] V9
1.4 ร่วมส่งเสริมและพัฒนาก่อสร้างระบบประเมินความเสี่ยงภัยในพื้นที่						[] V10
1.5 ร่วมจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัย						[] V11
1.6 ช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน เข้าร่วมการฝึกซ้อมแผนป้องกันภัย						[] V12
1.7 สำรวจ ตรวจสอบ จัดหาอุปกรณ์สนับสนุนการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยอย่างครบถ้วน						[] V13
1.8 เข้าร่วมอบรม ศึกษาหาความรู้ที่ใช้ในการช่วยเหลือสังคม เช่น อบรมอาสาจราจร เป็นต้น						[] V14

บทบาท	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
2. ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย						
2.1 ร่วมวางแผนกับเจ้าหน้าที่และสมาชิก อปพร. ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย						[] V15
2.2 ร่วมช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในระหว่างอันตราย						[] V16
2.3 ร่วมสำรวจความเสียหาย ความต้องการในการขอรับความช่วยเหลือของผู้ประสบภัย						[] V17
2.4 ร่วมจัดให้มีการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุโจรสลัด						[] V18
2.5 ร่วมควบคุมดูแลทรัพย์สินของผู้ประสบภัย						[] V19
2.6 ร่วมจัดสถานที่เพื่อให้ผู้ประสบภัยอยู่อาศัยหรือรับการปฐมพยาบาล						[] V20
2.7 ร่วมบริจาคและแจกจ่ายสิ่งของบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ประสบภัย						[] V21
2.8 ร่วมช่วยเหลือหน่วยงานต่างๆ ในการบรรเทาทุกข์						[] V22
3. ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย						
3.1 ร่วมจัดให้มีมาตรการในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย						[] V23
3.2 ร่วมสำรวจความเสียหายและความต้องการของผู้ประสบภัย						[] V24
3.3 ร่วมช่วยเหลือซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ได้รับ ความเสียหาย						[] V25
3.4 ร่วมส่งเสริมการฟื้นฟูจิตใจให้กับผู้ประสบภัย						[] V26
3.5 ร่วมส่งเสริมฟื้นฟูอาชีพให้กับผู้ประสบภัย						[] V27
3.6 ร่วมฟื้นฟูสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น สิ่งสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน						[] V28

บทบาท	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
3.7 ร่วมจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐานเพื่อรับการสงเคราะห์ฟื้นฟู						[] V29
3.8 ร่วมส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือฟื้นฟูบูรณหลังเกิดภัย						[] V30
4. ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม						
4.1 ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆที่ส่วนราชการและสังคมจัดขึ้น						[] V31
4.2 มีการสมัครใจมาทำประโยชน์ให้สังคมและส่วนรวม						[] V32
4.3 ร่วมรักษาความปลอดภัยสถานที่และบุคคลที่สำคัญ						[] V33
4.4 ร่วมปรับปรุงสภาพแวดล้อมในที่สาธารณประโยชน์						[] V34
4.5 ร่วมวางแผนในการดำเนินงานต่างๆของส่วนราชการและสังคม						[] V35
4.6 ร่วมปฏิบัติหน้าที่ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด จุดบริการประชาชนเพื่อลดอุบัติเหตุและปัญหาอาชญากรรมในช่วงเทศกาลต่างๆ						[] V36

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

3.1 ด้านการเตรียมการป้องกันภัย

.....
.....
.....
.....

3.2 ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

.....
.....
.....
.....

3.3 ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย

.....
.....
.....
.....

3.4 ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม

.....
.....
.....
.....

“ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน”

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์สำเร็จ จันทรสวรรณ

- พบ.ม. (สถิติประยุกต์ สาขาวิชาประชากรศาสตร์)
- รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
- อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

2. นายทวิช รุ่งเรือง

- ร.บ., รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น)
- นักบริหารงาน อบต. ระดับ 8
- ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

3. นายเอกชาติรี สุขแสน

- สน.บ. (ภาษาอังกฤษ), ศส.ม. (ทางการศึกษา)
- ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
- อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ก

หนังสือขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 6012/ว654

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

16 ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร รองศาสตราจารย์สำเร็จ จันทรสวรรณ

ด้วย นายสุพจน์ แก้วมาตย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203053 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “บทบาทของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ และพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ที่ ศธ 6012/ว654

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

16 ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายทวิช รุ่งเรือง

ด้วย นายสุพจน์ แก้วมาตย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203053 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “บทบาทของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ และพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. (043) 241495

ที่ ศธ 6012/226 วันที่ 16 ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เจริญพร นายเอกชาติ สุขแสน

ด้วย นายสุพจน์ แก้วมาตย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203053 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝื่อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น” ในกรณีนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงที่สุด

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ง

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ

อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการทำสารนิพนธ์ในระดับปริญญาโทสาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยมีวัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1.2 เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1.4 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

2. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยการตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบต่อหรือเกิดความเสียหายต่อท่าน เนื่องจากแบบสอบถามนี้ใช้ในการศึกษาเท่านั้น โดยแบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามส่วนบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. วิธีการประเมิน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

+1	หมายถึง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0	หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
-1	หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการประเมิน			ΣR	IOC
		คนที่1	คนที่2	คนที่3		
1	เพศ 1.ชาย 2. หญิง	1	1	1	3	1
2	อายุ 1. 20 – 30 ปี 2. 31 – 40 ปี 3. 41 - 50 ปี 4. 51 – 60 ปี 5. 61 ปีขึ้นไป	1	1	1	3	1
3	สถานภาพ 1. โสด 2. สมรสแล้วอยู่ด้วยกัน 3. หม้าย/หย่าร้าง 4. สมรสแล้วแยกกันอยู่	1	1	1	3	1
4	ระดับการศึกษา 1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษา/ปวช. 3. อนุปริญญา/ปวส. 4. ปริญญาตรี 5. สูงกว่าปริญญาตรี 6. อื่นๆระบุ.....	1	1	1	3	1
5	อาชีพ 1. เกษตรกรรม/ประมง 2. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ 3. รับจ้าง 4. ค้าขาย 5. แม่บ้าน 6. อื่นๆระบุ.....	1	1	1	3	1
6	รายได้ 1. ไม่เกิน 5,000 บาท 2. 5,001 – 10,000 บาท 3. 10,001 – 20,000 บาท 4. 20,001 บาท ขึ้นไป	1	1	1	3	1

ตอนที่ 2 แบบสอบถามส่วนบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด

2.1 ด้านการเตรียมการป้องกันภัย

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการประเมิน			ΣR	IOC
		คนที่1	คนที่2	คนที่3		
1	ร่วมจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	1	1	1	3	1
2	ร่วมสำรวจและพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจวางแผนเพื่อป้องกันภัยในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1
3	ร่วมพัฒนาระบบพยากรณ์และการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงการป้องกันภัย	1	1	1	3	1
4	ร่วมส่งเสริมและพัฒนาระบบการสร้างความเสี่ยงภัยในพื้นที่	1	1	1	3	1
5	ร่วมจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัย	1	1	1	3	1
6	ช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน เข้าร่วมการฝึกซ้อมแผนป้องกันภัย	1	1	1	3	1
7	สำรวจ ตรวจสอบ จัดหาอุปกรณ์สนับสนุนการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยอย่างครบถ้วน	1	1	1	3	1
8	เข้าร่วมอบรม ศึกษาหาความรู้ที่ใช้ในการช่วยเหลือสังคม เช่น อบรมอาสาจราจร เป็นต้น	1	1	1	3	1

2.2 ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการประเมิน			ΣR	IOC
		คนที่1	คนที่2	คนที่3		
1	ร่วมวางแผนกับเจ้าหน้าที่และสมาชิก อปพร. ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย	1	1	1	3	1
2	ร่วมช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในระหว่างอันตราย	1	1	1	3	1

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการประเมิน			ΣR	IOC
		คนที่1	คนที่2	คนที่3		
3	ร่วมสำรวจความเสียหาย ความต้องการในการขอรับความช่วยเหลือของผู้ประสบภัย	1	1	1	3	1
4	ร่วมจัดให้มีการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุโจรสลัด	1	1	1	3	1
5	ร่วมควบคุมดูแลทรัพย์สินของผู้ประสบภัย	1	1	1	3	1
6	ร่วมจัดสถานที่เพื่อให้ผู้ประสบภัยอยู่อาศัยหรือรับการปฐมพยาบาล	1	1	1	3	1
7	ร่วมบริจาคและแจกจ่ายสิ่งของบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ประสบภัย	1	1	1	3	1
8	ร่วมช่วยเหลือหน่วยงานต่างๆในการบรรเทาทุกข์	1	1	1	3	1

2.3 ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการประเมิน			ΣR	IOC
		คนที่1	คนที่2	คนที่3		
1	ร่วมจัดให้มีมาตรการในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย	1	1	1	3	1
2	ร่วมสำรวจความเสียหายและความต้องการของผู้ประสบภัย	1	1	1	3	1
3	ร่วมช่วยเหลือซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหาย	1	1	1	3	1
4	ร่วมส่งเสริมการฟื้นฟูจิตใจให้กับผู้ประสบภัย	1	1	1	3	1
5	ร่วมส่งเสริมฟื้นฟูอาชีพให้กับผู้ประสบภัย	1	1	1	3	1
6	ร่วมฟื้นฟูสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น สิ่งสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน	1	1	1	3	1
7	ร่วมจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐานเพื่อรับการสงเคราะห์ฟื้นฟู	1	1	1	3	1

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการประเมิน			ΣR	IOC
		คนที่1	คนที่2	คนที่3		
8	ร่วมส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย	1	1	1	3	1

2.4 ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการประเมิน			ΣR	IOC
		คนที่1	คนที่2	คนที่3		
1	ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆที่ส่วนราชการและสังคมจัดขึ้น	1	1	1	3	1
2	มีการสมัครใจมาทำประโยชน์ให้สังคมและส่วนรวม	1	1	1	3	1
3	ร่วมรักษาความปลอดภัยสถานที่และบุคคลที่สำคัญ	1	1	1	3	1
4	ร่วมปรับปรุงสภาพแวดล้อมในที่สาธารณะประโยชน์	1	1	1	3	1
5	ร่วมวางแผนในการดำเนินงานต่างๆของส่วนราชการและสังคม	1	1	1	3	1
6	ร่วมปฏิบัติหน้าที่ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด จุดบริการประชาชนเพื่อลดอุบัติเหตุและปัญหาอาชญากรรมในช่วงเทศกาลต่างๆ	1	1	1	3	1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านผือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการประเมิน			ΣR	IOC
		คนที่1	คนที่2	คนที่3		
1	ด้านการเตรียมการป้องกันภัย	1	1	1	3	1
2	ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	1	1	1	3	1
3	ด้านการฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย	1	1	1	3	1
4	ด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม	1	1	1	3	1

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6012/037

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ถนนราษฎร์คณิง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

13 มกราคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านฝือ

ด้วย นายสุพจน์ แก้วมาตย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา วิทยาเขตอีสาน รหัสประจำตัวนักศึกษา 5314203053 กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง “บทบาทของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝือ อำเภอหนองเรือ จังหวัด ขอนแก่น” โดยมีรองศาสตราจารย์ศรชัย ท้าวมิตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ อนุญาตให้ นักศึกษาดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลไปดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

เจริญพร

(พระครูปลัดธรรมจริยวัฒน์)

รักษาการแทนรองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ฉ
คำศัพท์ประสิทธิ์แอลฟา

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00001	125.3000	946.9069	-.2420	.9355
VAR00002	123.2333	946.8747	-.0889	.9365
VAR00003	124.3333	945.7471	-.1263	.9355
VAR00004	124.7667	935.1506	.0811	.9358
VAR00005	123.9000	930.9207	.1112	.9360
VAR00006	125.1000	943.6793	-.0460	.9354
VAR00007	123.0333	877.7575	.7286	.9305
VAR00008	122.5667	895.7713	.7004	.9314
VAR00009	122.5000	878.3966	.7950	.9302
VAR00010	123.0333	877.2747	.6984	.9307
VAR00011	122.7667	885.4954	.7307	.9308
VAR00012	122.3667	881.5506	.7513	.9305
VAR00013	122.5333	883.0161	.6999	.9309
VAR00014	122.3000	889.5276	.7109	.9311
VAR00015	122.7667	893.3575	.7296	.9312
VAR00016	122.5667	877.8402	.8839	.9297
VAR00017	122.1333	859.2920	.1573	.9635
VAR00018	122.1667	881.7989	.7776	.9304
VAR00019	122.5000	898.7414	.5410	.9323
VAR00020	123.1333	875.6368	.6906	.9307
VAR00021	122.4333	883.6333	.6955	.9309

VAR00022	122.6333	877.9644	.7365	.9305
VAR00023	123.1667	877.7989	.7974	.9301
VAR00024	123.0333	869.9644	.7707	.9299
VAR00025	122.5000	875.9138	.9059	.9295
VAR00026	122.6667	881.4713	.7166	.9307
VAR00027	122.6000	883.9724	.6668	.9311
VAR00028	122.5667	875.0126	.7956	.9300
VAR00029	122.7000	885.3897	.7060	.9309
VAR00030	122.8000	873.9586	.7473	.9302
VAR00031	122.2333	888.1851	.7171	.9310
VAR00032	122.3333	894.0230	.7551	.9311
VAR00033	122.4333	891.2885	.7401	.9310
VAR00034	122.5333	877.4989	.7551	.9303
VAR00035	122.4000	889.5586	.8008	.9307
VAR00036	121.9667	899.5506	.6940	.9316

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 36

Alpha = .9342

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	สุพจน์ แก้วมาตย์
วัน เดือน ปีเกิด	วันอังคารที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2517
ภูมิลำเนา	บ้านเลขที่ 95 หมู่ที่ 16 ตำบลบ้านเม็ง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 46 หมู่ที่ 10 ตำบลหนองเรือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	รัฐศาสตรบัณฑิต (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2549	นักพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลเขาน้อย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. 2551	นักพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝ้อ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น